18 ՄԱՐՏ 1995 ՇԱԲԱԹ # 50 (804)

Ազգ

Azg armenian daily

«Կրեդի Լիոնե» բանկը առկախված

ՓԱՐԻԶ, 17 ՄԱՐՏ, BBC: Ֆրանսիական եւ համաշխարհային ամենախոշոր բանկերից մեկի՝ «Կրեդի Լիոնեի» գործունեությունն առկախվեց Ֆրանսիայի ազգային դրամական բանկի կողմից, երբ հայտնաբերվեց, որ այն 1994 տարեշրջանին ավելի քան 2 միլիարդ դոլարի չհաշվառված վարկեր է տվել: Ակնկալվում է, որ Ֆրանսիայի նախընտրական պայքարի այս բուռն շրջանում Բալադյուրի կառավարության համար ծանր հարված կլինի բանկային այս գայթակղությունը:

Պորտուգալացիները առգրավեցին ռուսական օդանավ. դեղորայքի փոխարեն՝ զենք

ԼԻՍԱԲՈՆ, 17 ՄԱՐՏ, BBC: Պորտուգալական անվտանգության աշխատակիցները անակնկալ խուզարկման ենթարկեցին ռուսաստանյան Անտոնով տիպի խաղաղացիական օդանավը, որը դեպի Հարավային Ամերիկա թռիչքից առաջ վայրէջք էր կատարել Ազոր կղզու օդանավակայանում: Թեեւ պաշտոնական փաստաթղթերում դեղորայք էր գրված, անվտանգության աշխատակիցները հայտնաբերեցին զենք եւ զինամթերք, որը սահմանված էր Պերուի կամ Էկվադորի համար, եւ առգրավեցին այն: Պորտուգալական իշխանությունները «ծանրակշիռ» որակեցին դեպքը եւ բացատրություն պահանջեցին ռուսական կողմից:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Ռուսական ռազմակայանը կնպաստի Հայաստանի անկախությանը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, մարտի 16-ին Մոսկվայում Հայաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների միջեւ ստորագրվել էր համաձայնագիր Հայաստանի տարածքում Ռուսաստանի ռազմակայանի վերաբերյալ: Հիմնականում դրա հետ կապված խնդիրներին էր վերաբերում երեկ կայացած մամուլի ասուլիսը, որին մասնակցում էին նախագահի մամուլի քարտուղար Լեւոն Զուրաբյանն ու փոխարտգործնախարար Էդուարդ Զուլոյանը: Անդրադառնալով ստորագրված համաձայնագրի ռազմական եւ քաղաքական մեծ նշանակությանը ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Ռուսաստանի համար: Անդրադառնալով դրա նշանակությանը, Լ. Զուրաբյանը հայտարարեց, թե Հայաստանն այդ պայմանագիրը դիտարկում է որպես ԱՊՀ երկրների կոլեկտիվ անվտանգության համակարգի ամրապնդման կարեւորագույն մի գործոն, ընդ որում պայմանագրի, Հայաստանում ռուսական զորքերի ներկայության իրավական ձեւակերպումը ռազմակայանի կարգավիճակով համապատասխանեցվում է ընդունված միջազգային նորմերին, ինչն իր հերթին, Լ. Զուրաբյանի խոսքերով, ընդգծում է Հայաստանի ինքնիշխանությունը եւ ուղղված է Հայաստանի անկախության ամրապնդմանը: Իսկ ընդհանուր առմամբ պայմանագիրն իրավականորեն սահմանում է Ռուսաստանի եւ Հայաստանի բանակների միջեւ համագործակցության շրջանակները, ինչը եւս մեկ անգամ վկայում է, թե Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ գոյություն ունեն սերտ, բարեկամական հարաբերություններ:

Տես # էջ 2

ՀՀ նախագահը կայցելի Սոֆիա, Լոնդոն, Փարիզ եւ Մոսկվա

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՄԱՐՏ, ՍՆԱՐՔ: Այս տարվա ապրիլի 10-ին, ըստ նախատեսվածի, Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը կայցելի Բուլղարիա: Այստեղ նա հանդիպումներ կունենա եւ բանակցություններ կվարի Բուլղարիայի նախագահ Ժելյու Ժելեւի եւ պաշտոնատար այլ անձանց հետ: ՀՀ նախագահի աշխատակազմից «Սնարք» գործակալությանը տեղեկացրել են նաեւ, որ մայիսի 8-9-ը նախատեսված է Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այցը Լոնդոն-Փարիզ-Մոսկվա երթուղով: Այցելության առիթը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում հաղթանակի տոնակատարություններին մասնակցելն է, որոնց ներկա կլինեն եւրոպական պետությունների, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ղեկավարները:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ապստամբությունը ճնշվեց, Ռովշան Ջավադովը սպանված է

Հարյուրավոր զոհեր արյունալի բախումների ընթացքում

Վերջին տեղեկությունների համաձայն, ավելի քան յոթժամյա մարտերի արդյունքում, որոնք տեղի են ունեցել Բաքվում եւ նրա մերձակայքում, Ադրբեջանի ներքին գործերի փոխնախարար Ռովշան Ջավադովի գլխավորած ապստամբությունը լիովին ճնշվել է, իսկ մարտերի ընթացքում ծանր վիրավորված Ջավադովը հիվանդանոցում մահացել է: Ելույթ ունենալով ադրբեջանական հեռուստատեսությամբ, նախագահ Հեյդար Ալիեւը հաստատել է այդ փաստը եւ հայտարարել, թե դաժան բախումների ընթացքում կան մեծ զոհեր: Ըստ տեղեկությունների համաձայն, զոհվել է մոտ 600 մարդ: Խռովության ճնշումից հետո, նույն աղբյուրների համաձայն, արդեն ձերբակալվել են մոտ 160 ՄՀՕՋ ականներ:

Ինչպես տեղեկացրել է ադրբեջանական հեռուստատեսությունը մարտի 17-ի գիշերվա ժամը 2-ին, Ադրբեջանի ոստիկանության հատուկ նշանակության ջոկատների հրամանատարներ եղբայրներ Ռովշան եւ Մահիր Ջավադովների ղեկավարած զինված կազմավորումները Բաքվի «8-րդ կիլոմետր» միկրոշրջանից, որտեղ տեղաբաշխված են խռովարարների ներքին ուժերը, անսպասելիորեն լայնածավալ հարձակում են ձեռնարկել Ադրբեջանի մայրաքաղաքի պետական մի շարք օբյեկտների, այդ թվում Բաքվի կայազորի, ոստիկանական տեղամասերի, պետհեռուստառադիոյի կենտրոնի, ԳԽ շենքի, նախագահական պալատի եւ այլ կարեւորագույն հանգույցների ուղղությամբ: Հարձակումը իրականացվում էր 4 խոշոր ջոկատների ուժերով, որոնք զինված էին տարբեր տեսակի հրազենով, այդ թվում խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով, նռնականետներով, կառավարելի հրթիռներով, թեթեւ հրետանիով: Խռովարարների առաջին թիրախը դարձավ Բաքվի կայազորը, որտեղ գիշերվա ժ. 2:30-ի սահմաններին արյունահեղ մարտեր էին ծավալվել ապստամբների եւ կառավարական զորքերի միջեւ: Չդիմանալով հարձակվողների ճնշմանը, կառավարական զորքերը կարճատեւ հուսահատ դիմադրությունից հետո ստիպված եղան թողնել զորամասի մի շարք կարեւորագույն հատվածներ: Սակայն գիշերվա մոտ ժ. 4-ին, վերախմբավորելով ուժերը, կառավարական զորքերը անցան հակահարձակման եւ մարտի 17-ի առավոտյան ժ. 11-ին դուրս մղեցին խռովարարներին կայազորից: Ըստ նույն աղբյուրի, բախումների ընթացքում զոհվել եւ վիրավորվել են տասնյակ ՄՀՕՋ ականներ եւ զինվորներ: Ջավադով եղբայրների մյուս 3 ջոկատները մարտական ակտիվ գործողություններ են ծավալել ԳԽ շենքի, հեռուստառադիոկենտրոնի եւ ոստիկանական տեղամասերի առջեւ: Սակայն նախագահ Ալիեւին հավատարիմ կառավարական ուժերի կողմից ձեռնարկված միջոցների շնորհիվ հարձակումները հաջողությամբ կասեցվել են: Ըստ վերջին տեղեկությունների, ապստամբները նահանջել են դեպի Եղման կետը:

Տես # էջ 3

ՍԵՓԱԿԱՆԱԿԵՐՏ

Նավթամուղը կարող է անցնել նաեւ Իրանով

Ադրբեջանական կողմի վերջին աշխուժացումը Հայաստանի եւ ԼՂՀ սահմաններում Ստեփանակերտի քաղաքական շրջանակներում տարակարծություն է առաջացնում, որ պաշտոնական Բաքուն, բախումներ հրահրելով հայ-ադրբեջանական սահմանային գոտում ու կրկին շահարկելով բնական հարստությունների գործոնը, ձգտում է առաջինը, Ղարաբաղի հիմնախնդիրը ներառելով Հայաստանի եւ Ադրբեջանի առճակատմամբ, երկրորդ, բացառել Հայաստանի տարածքով նավթամուղի անցկացման տարբերակը եւ մեծացնել իր նավթը կարճ ճանապարհով, այսինքն Թուրքիայի տարածքով առաքելու հավանականությունը: Ստեփանակերտում համոզված են, որ դրանով Ադրբեջանի ներկայիս ղեկավարությունը փորձում է լուծել քաղաքական եւ տնտեսական երկու կարեւորագույն խնդիր: Նախեւառաջ, պաշտոնական Բաքուն ձգտում է իրականացնել Հայաստանին պատերազմի մեջ ներքաշելու իր վաղուց փայփայած հույսը եւ ցույց տալ աշխարհին հայկական կողմի կործանարար տարածքային հավակնությունները Ադրբեջանի նկատմամբ, որից հետո Հայաստանին ագրեսոր համարելով ու միաժամանակ տապալելով նավթամուղի անցկացման Հայաստան-Թուրքիա տարբերակը, առեւտրային նավթարդյունաբերական ընկերությունների ներկայացուցիչներին առաջարկել նավթամուղի շինարարության Ադրբեջան-Իրան տարբերակը: Ղարաբաղի փորձագետների կարծիքով, հիշյալ տարբերակի իրականացման դեպքում նավթամուղը Ադրբեջանի քաղաքագետների ծրագրերով առաջին հերթին կանցնի Իրանի իսլամական ադրբեջանաբնակ գավառներով, այդպես կոչված Հարավային Ադրբեջանով, որը վաղուց արդեն հայտնի է իր անջատողական տրամադրություններով եւ Ադրբեջանին միանալու պատրաստակամությամբ: Իսկ նույն աղբյուրներից միանգամայն ակնհայտ է, որ նավթամուղի անցկացումը տվյալ երթուղով կնշանակի հարավային եւ հյուսիսային Ադրբեջանների փաստական միացում, որը ապագայում կարող է վերածվել լարվածության նոր օջախի:

Լ. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Աֆղանստանի նախագահը մտադիր չէ հեռանալ

Աֆղանստանի նախագահ Բուրհանուդդին Ռաբբանին, փաստորեն, խոստովանել է, որ ինքը մինչեւ մարտի 21-ը չի թողնի իր պաշտոնը, ինչպես դա նախատեսվում է աֆղանական հողում խաղաղության վերականգնման ՄԱԿ-ի ծրագրով: Այս մասին Դելիից հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը: «Մենք պաշտպանում ենք Աֆղանստանում արյունահեղության դադարեցման ՄԱԿ-ի մշակած ռազմավարությունը, սակայն դրա համար անհրաժեշտ է հուսալի մեխանիզմ, որը կարգավորի երկրում իշխանության հանձնումը տարբեր քաղաքական խմբավորումների ներկայացուցիչներից կազմված խորհրդին: Առայժմ նման մեխանիզմ չկա», հայտարարել է Ռաբբանին մարտի 17-ին ելույթ ունենալով Իսլամաբադում կայացած մամլո ասուլիսում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Արաֆաթը փորձում է համոզել յուրայիններին

ԹՈՒՆԻՍ, 17 ՄԱՐՏ, BBC: Գազայում ու Երիխոյում պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթն այսօր մեկնեց Թունիս՝ իր գլխավորած Ֆաթհ կազմակերպության, որին մաս են կազմում պաղեստինյան տարբեր կազմակերպություններ, նիստին: Վերջիններս Արաֆաթին մեղադրում են իսրայելյան կողմին հավելյալ զիջումներ անելու մեջ: Մյուս կողմից, իսրայելական տարբեր կուսակցություններ խորհրդարանում այսօր քննադատեցին վարչապետ Յիցխակ Ռաբինին երկրի հրեաբնակ շրջանները պաղեստինական շրջաններից ցանկապատով անջատելու ծրագրի համար:

ՇՐՋԱՆ

Խաղաղության բանակցությունները Ստոկհոլմում

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՄԱՐՏ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Վիեննայում ԵԱՀԿ Լեռնային Ղարաբաղի հարցով Մինսկի խմբի նիստը անցավ առանց հակամարտող կողմերի ներկայացուցիչների մասնակցության: Այն նվիրված էր տարածաշրջանի իրադրությանը: Այս մասին «ՌԻԱ-Նովոստիի» թղթակցին տեղեկացրել է Լեռնային Ղարաբաղի հարցով անցկացվող բանակցություններում Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վլադիմիր Պերեսիպկինը: Վիեննայից Մոսկվա ժամանելուց անմիջապես հետո գործակալության հարցազրույցում Պերեսիպկինը նաեւ ասաց, որ չորեքշաբթի օրն ավարտված նիստում մանրամասն ուսումնասիրվել է տարածաշրջանի իրադրությունը եւ հաստատես հակամարտող կողմերի միջեւ խաղաղության բանակցությունների անցկացման հարցը: «ՌԻԱ-Նովոստի» գործակալությանը հայտնի է դարձել, որ նմանօրինակ բանակցություններ հավանաբար տեղի կունենան մոտակա ժամանակներս, Ստոկհոլմում: Վիեննայի խորհրդակցության ժամանակ ընդունված հայտարարության մեջ նշված է, որ միջազգային հանրությունը մտահոգված է հայկական եւ ադրբեջանական զորքերի միջեւ ընդհարումների վերսկսմամբ եւ կոչ է անում պահպանել անցյալ տարվա մայիսին ձեռք բերված հրադադարի պայմանավորվածությունը:

Պավել Գրաչով. «Ռազմական մեթոդները սպառված չեն»

«Չեչնիայի ճգնաժամի լուծման միջոցները սպառված չեն», լրագրողներին հայտարարել է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը, որը հինգշաբթի օրը Մոզդոկ է ժամանել Չեչնիայի հիմնախնդիրներին նվիրված խորհրդակցությանը մասնակցելու համար: Դրա հետ մեկտեղ, ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, բանակի գեներալ Գրաչովը չի բացառում Չեչնիայի ճգնաժամի հաղթահարման խաղաղ ճանապարհի հնարավորությունը: Պավել Գրաչովի գնահատմամբ, մարտական գործողությունների կարճատեւ դադարը ավելի շահավետ է դուդաեւական զինյալներին, որոնք այդ ժամանակ ամրապնդում են իրենց դիրքերը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Վախճանվեց իմամ Խոմեյնիի որդին

ԹԵՀՐԱՆ, 17 ՄԱՐՏ: Ինչպես գրել էինք մեր նախանցյալ համարում, Իրանի իսլամական հեղափոխության հանգուցյալ առաջնորդ Այաթոլլահ Խոմեյնիի որդին՝ 50-ամյա Ահմեդ Խոմեյնին մարտի 12-ին սրտի սուր նոպայի հետեւանքով տեղափոխվել էր հիվանդանոց եւ մահամերձ վիճակում էր: Այսօր պաշտոնապես հայտարարվեց նրա մահը:

Ահմեդ Խոմեյնին իր հեղինակության շնորհիվ հեղափոխությունը հաջորդած խառնակ օրերին փրկել էր բազմաթիվ անձնավորությունների կյանքը, որոնք այսօր Իրանում տարբեր բնագավառներում կարեւոր տեղ են զբաղեցնում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ ակումբ Արտաշատի շրջանում

Մարտի 16-ին, Արտաշատի շրջանում մեկ տասնյակից ավել նորագիրներ ՀՌԱԿ ՀԿ անդամ, ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Մելս (Սամվել) Սահակյանի կնքահայրությամբ համալրեցին ՀՌԱԿ շարքերը։

Նորագիրների անդրանիկ անդամական ժողովը որոշեց ստեղծել ՀՌԱԿ «Արտաշատ» ակումբ՝ ընտրելով վարչություն հետեւյալ կազմով. Աշոտ Սարգսյան (ատենապետ), Վարուժան Սմբատյան (փոխատենապետ), Լեւիկ Գրիգորյան (ատենադպիր), Ավագ Առաքելյան (գանձապահ) եւ Գալուստ Գալստյան (խորհրդական)։ Ժողովին մասնակցում էին նաեւ ՀՌԱԿ ՀԿ ատենադպիր Լեւոն Բաբայանը եւ ՀԿ գրասենյակի վարիչ Վաչագան Գալստյանը։ Ակումբին ի պահ տրվեց կուսակցության դրոշն ու զինանշանը։

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ռուսական ռազմակայանը կնդասի ...

Սկիզբը էջ 1

Իր հերթին պրն. Զուլոյանը տեղեկացրեց, թե ստորագրված պայմանագիրը դեռ պետք է վավերացվի երկու երկրների խորհրդարաններում։ Բացի այդ, դեռեւս կան բազմաթիվ հարցեր, որոնց վերաբերյալ առաջիկայում կստորագրվեն առանձին համաձայնագրեր։ Մասնավորապես, հայտնի է, որ ռուսական ռազմակայանի ծախսերի մի մասը հոգալու է Հայաստանը։ Իսկ թե կոնկրետ ո՞ր մասը՝ կորոշվի առաջիկայում։ Առանձին համաձայնագրերով կորոշվեն նաեւ իրավական բնույթի մի շարք խնդիրներ, սեփականության հարցերը, ռազմակայանի ենթակառուցվածքների հարցը (հիվանդանոց, դպրոց) եւ այլն։ Հայտնի է նաեւ, որ ավելի վաղ հայ-ռուսական ռազմական համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագիրը Հայաստանի խորհրդարանը վավերացրել էր որոշակի վերապահումներով։ Ըստ պրն. Զուլոյանի, ներկա պայմանագրում այդ վերապահումները հաշվի են առնված, եւ պետք է ենթադրել, թե հայոց խորհրդարանի համար այն ավելի ընդունելի կլինի։ Ի դեպ, տեղեկացնենք, որ պայմանագիրը ստորագրված է 25 տարի ժամկետով եւ ուժի մեջ կմտնի վավերացումից հետո։ Պայմանագրով արդեն իսկ Հայաստանում գոյություն ունեցող ռազմակայանի անձնակազմի թվի ավելացում չի նախատեսվում, իսկ որակական փոփոխություններ, բնականաբար, միշտ էլ նախատեսվում են։ Ի դեպ, ռազմակայանը որեւէ մարտական գործողության կարող է մասնակցել միայն երկու երկրների գլխավոր հրամանատարների համաձայնությամբ։ Այսքանը՝ ռազմական պայմանագրի մասին։

Ինչպես եւ պետք էր սպասել, օգտվելով ասուլիսի ընձեռած հնարավորություններից, լրագրողներն անդրադարձան նաեւ կաթողիկոսական առաջիկա ընտրությունների առթիվ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի այն հայտարարությունը, թե կաթողիկոսության ամենահարմար թեկնածուն Գարեգին Բ-ն է։ «Ազատություն» ռադիոկայանի թղթակից Աննա Իսրայելյանի այն հարցին, թե արդյոք դա միջամտություն չէ՞ր եկեղեցու գործերին, պրն. Զուրաբյանը պատասխանեց, թե նախագահն ինքը պարզ նշել է, որ որեւէ միջամտություն եկեղեցու գործերին չի լինի, եւ ինքը իր կարծիքը հայտնել է որպես քաղաքացի։ Իսկ մեր այն հարցին, թե կիսո՞ւմ է արդյոք արտգործնախարարությունն այդ տեսակետը, պրն. Զուլոյանը նախ հայտարարեց, թե ինքը կպատասխանի որպես Էդուարդ Զուլոյան, եւ ոչ թե արտգործնախարարության ներկայացուցիչ, ապա այն կարծիքը հայտնեց, թե ուղղակի բանն այն է, որ նախագահի անձնական կարծիքը շատ մեծ ազդեցություն ունի ընդհանրապես որեւէ խնդրի վրա։ Ըստ փոխարտգործնախարարի, նախագահին չի կարելի զրկել իր անձնական կարծիքը հայտնելու իրավունքից, [illegible] «նախագահը մեղավոր չէ, որ իր կարծիքը շատ ծանրակշիռ է»։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ռումինացիները հետաքրքրված են հայկական կաուչուկով, տրիկոտաժով եւ մեքենաշինությամբ

Իլիեսկուի այցն առայժմ անհայտ

Մենք նպատակ ունենք ավելի զարգացնել հայ-ռումինական տնտեսական կապերը, որոնց հիմքը դրվել է դեռեւս 1994-ին ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի Ռումինիա կատարած այցի ժամանակ, երեկ ՀՀ ԱԳՆ-ում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարեց աշխատանքային այցով Երեւանում գտնվող ռումինական փորձագետների պատվիրակության ղեկավար, Ռումինիայի առեւտրի նախարարության եւրոպական երկրների գլխավոր վարչության տնօրեն Միրչա Տատոմիրը։ Նա հայտնեց, թե էկոնոմիկայի, առեւտրի, արդյունաբերության, թեթեւ արդյունաբերության նախարարությունների հետ փոխշահավետ եւ արդյունավետ բանակցություններ վարելուց զատ, քննարկվել է նաեւ Հայաստանում Ռումինիայի դեսպանություն բացելու հարցը։ Առայժմ անհայտ է նաեւ Ռումինիայի նախագահ Իոն Իլիեսկուի Երեւան կատարելիք պաշտոնական այցի ժամկետները։ Թեեւ, երբ էլ այն կայանա, Միրչա Տատոմիրի ասելով, իրենք պատրաստ են ստորագրման ներկայացնել համապատասխան տնտեսական փաստաթղթեր։ Պատվիրակության ղեկավարն անդրադարձավ Ռումինիայի աշխատահզորությանը, արդյունաբերության զարգացմանը, նշելով, թե 1994-ից սկսած արտադրանքի արտահանումը աճել է 22 տոկոսով, որը կազմում է 60 մլրդ դոլլար։ Միրչա Տատոմիրի կարծիքով, Ռումինիան եւ Հայաստանը կարող են համագործակցել շատ բնագավառներում, բայց իրենց համար առավել կարեւոր են կաուչուկի, տրիկոտաժի, մեքենաշինության ոլորտի արտադրանքները։ Հայաստանն իր հերթին կարող է Ռումինիան օգտագործել որպես պատուհան դեպի եվրոպական այլ երկրներ։ Ընդ որում նախատեսվում է, որ շուտով Երեւանում կանցկացվի ԱՊՀ երկրների մեքենաշինարարների խորհրդակցություն, որին կմասնակցի նաեւ Ռումինիան, բայց դիտորդի կարգավիճակով։ Իր հերթին, ռումինական կողմն արդեն որոշել է Բուխարեստ հրավիրել ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարին եւ հայ գործարար մարդկանց մի խմբի, որը շահագրգռված է երկու երկրների տնտեսական համագործակցությամբ։ Պատվիրակության ղեկավարը հայտնեց նաեւ, թե Ռումինիայի կառավարությունը հայտնել է հայկական կողմին, որ կարող են արտահանել նաեւ նավթամթերքներ։ Որպես կարճ ճանապարհ նա նշեց Կոստանցա-Բաթում ծովային ուղին, թեեւ չմոռացավ ասել, որ Վրաստանի ներքաղաքական լարված իրավիճակի պատճառով այդ երկրի հետ դեռեւս սերտ հարաբերություններ չեն հաստատվել։ Վերջում պրն. Տատոմիրը նշեց, թե առայժմ երկու երկրների տնտեսագետները եւ գործարարները միմյանց լավ չեն ճանաչում, ինչը նույնպես դժվարացնում է համագործակցությունը։

Ա. Հ.

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հանրահավաքն աջակցեց պրոֆեսիոնալ Ազգային ժողովի գաղափարին

Շրջանների մասնակիցները Երեւան չհասան

Ի տարբերություն նախորդ հանրահավաքի, այս ուրբաթ Ազատության հրապարակում հավաքվածներն ավելի սակավաթիվ էին եւ ելույթներն էլ հիմնականում նվիրված էին Ազգային ժողովի ընտրությունների մասին նոր օրենքին։ Ազգային համաձայնության դաշինքի անունից հրապարակվեց չորս կետերից բաղկացած մի հայտարարագիր, որը որոշվեց հանձնել Գերագույն խորհրդին։ ԱԺՄ առաջնորդներից Շավարշ Քոչարյանն ավելի մանրամասն ներկայացրեց այդ չորս կետերը, որոնցից առաջինը վերաբերում է պրոֆեսիոնալ Ազգային ժողովին։ Այսինքն, Ազգային ժողովի պատգամավորները բացի գիտամանկավարժական եւ ստեղծագործական գործունեությունից, չեն կարող զբաղեցնել պետական այլ պաշտոն, կատարել այլ վճարովի աշխատանք, անմիջականորեն զբաղվել ձեռնարկատիրությամբ, ընտրվել իշխանության այլ ներկայացուցչական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում կամ ընտրական հանձնաժողովներում։ Շավարշ Քոչարյանը նշեց, թե այդ սահմանադրական փոփոխությանը դեմ են հանդես եկել ԳԽ-ի գործող մի նախագահ պատգամավորները։

Երկրորդ կետը նվիրված էր անմեղության կանխավարկածին, որը ըստ հանրահավաքի մասնակիցների չպետք է ոտնահարվի նոր ընտրություններում։ Երրորդ կետով առաջարկվեց նորընտիր Ազգային ժողովի գործունեության ժամկետը սահմանել 2 տարով ոչ ավել, մինչեւ նոր Սահմանադրության ընդունումը։ Չորրորդ կետով առաջարկվեց կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը համալրել ընտրություններին մասնակցելու իրավունք ստացած կուսակցությունների կամ ընտրական բլոկների մեկական ներկայացուցչով՝ վճռական ձայնի իրավունքով։ Իհարկե, պարզ չէ, թե ԳԽ-ն ինչպես կարձագանքի այս հայտարարագրին, սակայն՝ Շավարշ Քոչարյանն արդեն զգուշացրեց, որ բացասական պատասխանելու դեպքում ժողովրդի միջոցով կդիմեն ավելի կտրուկ միջոցների։ Այն փաստը, որ իշխանությունները որոշակի միջոցներ էին ձեռնարկել հանրահավաքի դեմն առնելու ուղղությամբ, պարզ դարձավ ավելի ուշ։ «Գոլոս Արմենիի» թերթից «Նոյյան տապանին» հայտնեցին, թե երեկ ժամը 15-ին Մասիսի տանն է մոտեցել «ՈՒԱԶ» մակնիշի միլիցիայի 4 ավտոմեքենա լցված ՄՀՕՋ-ի զինվորականներով հագած աշխատակիցներով։ Նույն առավոտյան կատարվել է նաեւ կառավարության շենքի եւ նախագահական նստավայրի մոտ։ Ընդ որում Մասիսի տան հսկումը բացատրվում է այն մտավախությամբ, թե հանրահավաքի մասնակիցները կարող էին ուղղվել այնտեղ «Գոլոս Արմենիի» առթիվ իրենց բողոքը հայտնելու նպատակով։ Բացի այդ, հանրահավաքում հայտարարվեց, թե շրջաններից մայրաքաղաք եկող հանրահավաքին մասնակցել ցանկացողների ավտոբուսները տեղ չեն հասել, քանի որ ճանապարհին նրանց ուղղակի արգելափակել են։ Հայտարարվեցին նաեւ հաջորդ հանրահավաքների օրերը՝ մարտի 24-ին՝ ՀՅԴ-ի, իսկ մարտի 31-ին՝ Ազգային համագործակցության դաշինքի։

Հ. Ա.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բաբկեն Արարքցյանը դիտորդներ է հրավիրում Ուկրաինայից

«Ուկրաինայի խորհրդարանը պատրաստ է քննարկել Լեռնային Ղարաբաղում տեղակայվելիք խաղաղարար ուժերի կազմում իր զինվորականների մասնակցության վերաբերյալ հարցը»։ Այս մասին Հայաստանի ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հետ մարտի 16-ին կայացած բանակցությունների ժամանակ հայտարարել է ուկրաինական խորհրդարանի խոսնակ Ալեքսանդր Մորոզը։ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալության մարտի 16-ի հաղորդման համաձայն, Բ. Արարքցյանը գոհունակություն է հայտնել Ուկրաինայի նման դիրքորոշման առթիվ եւ հայտարարել, որ Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի վերաբերյալ հարցը կարելի է քննարկել միայն այդ տարածաշրջանում խաղաղություն հաստատելուց հետո։ Բ. Արարքցյանը խորհրդարանական առաջիկա ընտրություններում իրենց դիտորդներին Հայաստան ուղարկելու խնդրանքով դիմել է Ուկրաինայի ԳԽ-ին։

ԼՏ

Ցեղասպանությունը վերապրածները կստանան պետական աջակցություն

Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մարտի 6-ի «Հայերի ցեղասպանության 80-ամյակի կապակցությամբ ցեղասպանությունը վերապրած հայերին պետական աջակցություն ցուցաբերելու մասին» հրամանագրի համաձայն, ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարության կողմից ցեղասպանությունը վերապրած հայաստանաբնակ հայերին կհանձնվեն նյութական օժանդակություն ապահովող հատուկ վկայագրեր։ Ինչպես հայտնեց ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության փոխնախարար Գեղամ Ղարիբջանյանը, մարտի 20-ից հանրապետության շրջանային սոցիալական ծառայությունները կսկսեն իրականացնել այն քաղաքացիների հաշվառումը, որոնք ծնվել են Արեւմտյան Հայաստանում մինչեւ 1915 թ.։ Նախնական հաշվարկներով, վերջինների թիվը Հայաստանում 5-10 հազար է։ Ըստ Գ. Ղարիբջանյանի, նյութական օժանդակության չափերն առայժմ ճշտվում են։

ԼՏ

Ստեփանակերտում հերքվել է «Միլլիեթի» լրատվությունը

Ինչպես հայտնի է, թուրքական «Միլլիեթ» թերթը մարտի 10-ի համարում գրել է, որ Թբիլիսիում հայերի եւ ադրբեջանցիների միջեւ իբր համաձայնագիր է ստորագրվել Լեռնային Ղարաբաղի երկաթուղին բացելու առթիվ։ Թերթը նշել է նաեւ, որ հայ եւ ադրբեջանցի լիազորները Վրաստանի մայրաքաղաքում որոշել են Լեռնային Ղարաբաղի տարածքով մարդասիրական օգնության միջանցք բացել։ Այդ կապակցությամբ ԼՂՀ ղեկավարությանը մոտ աղբյուրներից «Ազգի» թղթակցին հաղորդել են, որ առանց ղարաբաղյան կողմի մասնակցության եւ նրա շահերի հաշվառման չի կարող համաձայնագիր կնքվել ԼՂՀ տարածքով անցնող երկաթգծի բացման վերաբերյալ՝ մարդասիրական բեռների փոխադրման նպատակով։

Թուրքական «Միլլիեթ» թերթի լրատվությունը միջանցքի բացման վերաբերյալ Ստեփանակերտում անստույգ են անվանել։ Ինչպես հաղորդել է նույն աղբյուրը, այդ հարցի կապակցությամբ բանակցություններն ի սկզբանե դատապարտվեցին ձախողման, նկատի առնելով Ադրբեջանի կարծր դիրքորոշումը, որը հանդես է գալիս դրանցում ԼՂՀ լիազոր ներկայացուցիչների մասնակցության դեմ։ Միաժամանակ, այդ հիմնախնդիրը չի կարող քննարկման առարկա դառնալ ղարաբաղյան ճգնաժամի կարգավորման հարցերի ամբողջ համալիրից տարանջատ եւ սերտորեն կապված է Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի ավելի քան 7-ամյա տնտեսական շրջափակման վերացման հետ։

Վ. Ա.

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Կփոխհատուցվե՞ն նախկին ԽՍՀՄ Խնայբանկի արժեզրկված ավանդները

Մարտի 16-ին կառավարությունը ՀՀ ԳԽ-ին ներկայացրեց 1993 թ. պետական բյուջեի կատարման հաշվետվությունը, 1995 թ. պետբյուջեի, դրամավարկային քաղաքականության եւ սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրերի նախագծերը։

«1995 թ. ընթացքում Հայխնայբանկում բնակչության խնայողությունների ինդեքսավորման մասին» որոշման նախագիծը ներկայացրեց խորհրդարանի ֆինանսավարկային եւ բյուջետային հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Սարգսյանը։ ԳԽ-ի կողմից 1993 թ. հունիսի 10-ին տրված հանձնարարականի համաձայն կառավարությունը ներկայացրել է ավանդների ինդեքսավորման մասին որոշման նախագիծ, ըստ որի առաջարկվում է «1995 թ. ընթացքում պետական ձեռնարկությունների ու անավարտ շինարարության օբյեկտների սեփականաշնորհումից 1995 թ. հանրապետական բյուջե մուտք գործած գումարների 15 տոկոսը ուղղել Հայխնայբանկում բնակչության խնայողությունների ինդեքսավորմանը»։

Սակայն խորհրդարանի հանձնաժողովը, ոչ լիարժեք համարելով առաջարկությունը, գտնում է, որ պետք է հանձնարարել կառավարությանը, մինչեւ խորհրդարանում 1996 թ. պետական բյուջեի քննարկումը, բայց ոչ ուշ, քան 1995 թ. դեկտեմբերի 1-ը, ՀՀ խորհրդարան ներկայացնել առաջարկություն նախկին ԽՍՀՄ խնայբանկի ՀՀ-ի բանկում ՀՀ քաղաքացիների խնայողություններն ինդեքսավորելու մասին, հաշվի առնելով այն կորուստները, որ քաղաքացիները կրել են իրենց խնայողությունների արժեզրկման հետեւանքով։

Ըստ Տ. Սարգսյանի, կարեւորն այն է, թե որքանով է մտադիր կառավարությունը փոխհատուցել բնակչությանը, իսկ դրանից հետո արդեն անհրաժեշտ կլինի պարզել այն ուղիները, որոնցով կմարվեն այդ գումարները։ Լիարժեք փոխհատուցելու նպատակով առաջարկվում է ավանդների յուրաքանչյուր 10 ռուբլին հավասարեցնել 1 ԱՄՆ դոլլարի. այդ դեպքում ՀՀ բնակչության ավանդների գումարը կկազմի 840 մլն. ԱՄՆ դոլլար, որը հնարավոր չի լինի մարել անգամ հանրապետական բյուջեի ամբողջ ծախսերի մասով։

Որպես մարման ուղիների տարբերակներ նշվեցին փոխհատուցումը սեփականաշնորհման հավելյալ սերտիֆիկատներով, տարաժամկետ արժեթղթերով, 10-15 տարով մարման ժամկետի հետաձգմամբ։ Հարցը կքննարկվի խորհրդարանի առաջիկա նիստերում։

ԼՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 5 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւավորումը ԴԱՆԻԷԼ ԴԱԼԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱԶԳ

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Կաթողիկոսական ընտրությունները եւ պոլսահայությունը

1860 թ. մայիսի 24-ին ընդունվել եւ 1863 թ. մարտի 17-ին սուլթանի կողմից հաստատվելով օրենքի ուժ էր ստացել մի փաստաթուղթ, որը հայկական իրականությունում հայտնի է որպես Ազգային սահմանադրություն հայոց: Այդ փաստաթղթի հիման վրա մինչ այդ համայնքի ներքին կյանքը կարգավորող հոգեւոր եւ քաղաքացիական խորհուրդները միավորվել էին մեկ մարմնի՝ Ազգային ժողովի մեջ, որի իրավասության մեջ էին մտնում պատրիարքի եւ գավառ պալատների պատգամավորների ընտրությունները: Մինչեւ Օսմանյան կայսրության փլուզումը արեւմտահայության հոգեւոր եւ քաղաքացիական խնդիրների լուծման գերագույն ատյանը հենց Ազգային ժողովն էր: Ի՞նչը մեզ ստիպեց հիշատակել [illegible] մոտ մեկուկես դար վաղեմություն ունեցող այս եղելությունը: Չէ որ վաղուց արդեն գոյություն չունի Օսմանյան կայսրությունն իր բոլոր օրենքներով հանդերձ եւ ոչ արեւմտահայերի Ազգային սահմանադրությունը, ոչ էլ 1876 եւ 1908 թթ. ընդունված առաջին եւ երկրորդ օսմանյան սահմանադրությունների շնորհած իրավունքները չկարողացան փրկել Արեւմտյան Հայաստանը հայաթափումից, իսկ արեւմտահայությունը՝ ցեղասպանությունից: Նման անհրաժեշտություն ծագեց Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու կաթողիկոսական ընտրություններին թուրքահայությանը ներկայացնող պատգամավորների ընտրության հարցին թուրքական իշխանությունների կողմից հարուցված խոչընդոտի կապակցությամբ: Ստորեւ անդրադառնում ենք հարցի պատմությանը:

Նախ հիշեցնենք, որ որպես հայության ավանդաբար Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու [illegible] բնմերից է եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի ընտրություններին ինչպես հոգեւոր, այնպես էլ աշխարհիկ ներկայացուցիչների մասնակցությունը նրա բնական իրավունքն է: Առավել եւս, որ խոսքը գնում է ոչ թե աշխարհիկ, այլ հոգեւոր առաջնորդի ընտրության մասին, ինչը բացառում է աշխարհիկ իշխանությունների եւ օրենսդրության միջամտությունը սույն հարցին: Առավել եւս, որ ներկայումս ստեղծված կացությունն իր նախադեպն ունի: 1955 թ., երբ կաթողիկոս էր ընտրվում հանգուցյալ Վազգեն Առաջինը, պոլսահայ աշխարհիկ պատգամավորները ընտրվել էին այդ շրջանում գոյություն ունեցող Կենտրոնական վարչության եւ Կրոնական ժողովի համատեղ նիստում, [illegible]ական նրանք չէին կարողացել Էջմիածին ժամանել թե սեպտեմբերի 6–7-ի հայտնի իրադարձությունների կապակցությամբ, երբ (ինչպես պարզվեց հետագայում) իշխանությունների դրդմամբ փողոց թափված խուժանը ողջել էր հունական եկեղեցիները եւ ավերել հունական (մասամբ նաեւ հայկական) բնակարաններն ու խանութները, ահասարսափի մատնելով քաղաքի քրիստոնյա ազգաբնակչությանը, եւ թե իշխանությունների բացառական վերաբերմունքի պատճառով:

Իսկ պատգամավորներին ընտրող Կենտրոնական վարչությունն ու Կրոնական ժողովը հենց 1860-ի սահմանադրությամբ հիմնադրված Ազգային ժողովի բնական շարունակությունն էին: Այժմ ենթամայնքային կյանքը մինչեւ օրս էլ կարգավորվում է այդ սահմանադրությամբ, որը շարունակում է գործել, քանի որ նրա գործունեությանն արգելող կամ սահմանափակող ոչ մի օրենք կամ որոշում չի ընդունվել: Պատրիարքի վերջին ընտրությունների ժամանակ, որոնց արդյունքում թուրքահայության հոգեւոր առաջնորդ դարձավ ներկայիս Ամենայն Ս. պատրիարք Գարեգին Գազանճյանը, կիրառվել էին հենց այդ սահմանադրությամբ նախատեսված սկզբունքները, ինչը իշխանությունների կողմից որեւէ առարկության չէր հանդիպել: Այս հանգամանքը հատկապես ուզում ենք շեշտել, քանզի արծարծվող հարցը կարգավորվում է հենց այս շրջանակներում եւ որեւէ առնչություն չունի Լոզանի դաշնագրի հետ, որին հղում կատարելով թուրքական իշխանությունները արգելեցին պատգամավորական ժողովի անցկացումն ու Էջմիածին մեկնելիք աշխարհական պատգամավորների ընտրությունը:

Ինչպես պարզվեց համայնքի երեւելիների հետ մեր ունեցած զրույցների ընթացքում, սույն միջոցառման անցկացման դեմ իշխանությունները նախապես չեն առարկել եւ կաթողիկոսական ընտրության պատգամավորներին ընտրելու կոչված Պատգամավորական ժողովի նիստը նշանակվել է հունվարի 28-ին: Սակայն հունվարի 27-ին պատրիարքարան է զանգահարել Պոլսի քաղաքագլխի տեղակալներից մեկը, հայտնելով, որ ժողովի անցկացումն արգելվում է, քանի որ պոլսահայ աշխարհականների մասնակցությունը կաթողիկոսի ընտրություններին հակասում է Թուրքիայի գործող օրենքներին:

Արգելքը հաղթահարելու պատրիարքարանի ձեռնարկած քայլերն ապարդյուն անցան, եւ թե համապատասխան պետական մարմինները, թե հանրապետության նախագահ Դեմիրելը չհիմնավորված պատճառաբանություններով հրաժարվեցին բավարարել պոլսահայության խնդրանքը պարզաբանելով, թե միայն հոգեւորականները կարող են մասնակցել կաթողիկոսական ընտրություններին:

Հոգեւորականները, ինչ խոսք, առանց Թուրքիայի իշխանությունների հետ համաձայնեցնելով էլ կարող էին (եւ կարող են) ժամանել Հայաստան ընտրություններին իրենց խոսքն ասելու: Նույնը կարող էին անել նաեւ համայնքի ընտրովի կամ նշանակյալ ներկայացուցիչները: Սակայն կարեւորը սկզբունքն էր: Տվյալ դեպքում պոլսահայությունը փորձեց օրինական ուղիով իրականացնել իր համազգային իրավունքները եւ դեմ առավ թուրքական բյուրոկրատիայի պատնեշին: Ինչ-որ տեղ Էջմիածին աշխարհիկ պատգամավորների ուղարկման հարցը փորձաքար դարձավ վերջերս Թուրքիայում հաճախակի արծարծվող Թուրքիա-Հայաստան մերձեցման քաղաքականության համար: Տվյալ հարցի դրական լուծումը կարող էր վկայել թուրքական կողմի նպատակների (գոնե առերես) անկեղծության մասին: Անկարան պետք է գիտակցի, որ չի կարելի լավ հարաբերություններ հաստատել Հայաստանի հետ, միաժամանակ սահմանափակելով հայ ժողովրդի անբաժան մասնիկը հանդիսացող պոլսահայության իրավունքները: Մինչ կաթողիկոսական ընտրությունները ժամանակ դեռ կա, եւ հույս ունենք, որ Անկարան դեռ կարող է փոխել իր դիրքորոշումը...

ՍԱԻՐԱԳ ԹԱՑԱՏՅԱՆ

ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱ

ԱՄՆ-ը հյուրընկալում է հայ եւ ղազախ հողագործներին

«Կարելի է շատ բան բացատրել մարդկանց, բայց շատ ավելի օգտակար է մի անգամ հրավիրել նրանց եւ ցույց տալ գործնական օգնություն, որպեսզի նրանք իրենց սեփական աչքերով տեսնեն, թե ինչ կարելի է անել եւ ինչպես», ասում է 50-ամյա ամերիկահայ հողագործ Մայքլ Կերբաջյանը, որն այժմ Հարավային Կալիֆորնիայում հյուրընկալում է Հայաստանից եւ Ղազախստանից հրավիրված հինգ հողագործների, տեղեկացնում է Հայկական համագումարի վաշինգտոնյան գրասենյակը, հիմնվելով ամերիկյան «Դեզըրթ Սան» թերթի տվյալների վրա:

Խումբը, որը բաղկացած է 3 հայ եւ 2 ղազախ հողագործներից, մեկ ամսով ԱՄՆ-ում է գտնվում Միջազգային զարգացման ամերիկյան գործակալության հրավերով, որը լայն ծավալով ծրագրեր է մշակում նախկին Խորհրդային Միության հանրապետությունների բարգավաճման համար: Երկար տարիներ պետականորեն կառավարվող տնտեսությունից ազատ շուկայականին անցնելով Հայաստանն ու Ղազախստանը բնականաբար դեմ պիտի կանգնեն դժվարությունների առաջ, գրում է թերթը, ավելացնելով, որ տարբեր ամերիկյան ագարակներ այցելելով, խմբի անդամները ականատես են եղել այն տարբերություններին, որոնք առկա են հողագործության բնագավառում երկրներում օգտագործված մեթոդների միջեւ:

«Մեր ագարակները շատ ավելի փոքր են եւ հնարավորությունները նվազ, իսկ մեքենայացումը խիստ վերացված է: Ամեն ինչ կատարվում է ձեռքով», ասում է խմբի անդամներից Գագիկ Սարդարյանը, որը երջանային հողագործական բաժնի պետն է: «Հայաստանը առաջին պետությունն էր նախկին խորհրդային հանրապետություններից, որ սեփականաշնորհեց հողը: 600 կոլեկտիվ տնտեսություններ բաժանվեցին 300 հազար անհատների», մեջ է բերում Կերբաջյանը, որն ինքը տեխնիկ է հողագործության գծով եւ մեծ փորձ ունի ագարակների մեքենայացման բնագավառում: Անցյալ տարի նա այցելել է իր պապերի օրրանը՝ Հայաստան, որտեղ երկու ամիս մնալով նախորդել է, թե ինչպես կարող է օգտակար լինել իր հայրենակիցներին:

«Ամբողջ նպատակն այն է, որ տեսնելով այստեղի հնարավորությունները եւ ծանոթանալով արդիական մեթոդներին, նրանք վերադառնան եւ իրենց ընկերներին բացատրեն ու [illegible] մեծ ոգեւորությամբ կիրառել այնտեղ», [illegible] Կերբաջյանը:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Ապստամբությունը ճնշվեց, Ռովշան Ջավադովը սպանված է

Հարյուրավոր զոհեր արյունալի բախումների ընթացքում

Սկիզբը էջ 1

Մարտի 17-ին ժ. 13-ին նախագահ Ալիեւի կարգադրությամբ շտապ հրավիրվել է հանրապետության Անվտանգության խորհրդի ընդլայնված նիստ, որը ցուցադրվել է հեռուստատեսությամբ: Նիստին մասնակցել են Ադրբեջանի ՆԳ, ազգային անվտանգության, պաշտպանության նախարարները, գլխավոր դատախազը, պաշտոնատար այլ անձինք: Ելույթ ունենալով ներկաների առաջ Հեյդար Ալիեւը մասնավորապես նշել է, որ Բաքվի գիշերվա իրադարձությունները Գյանջայի խռովության տրամաբանական շարունակությունն են: Նախագահի խոսքերով, Ջավադով եղբայրները ղեկավարվում էին Մոսկվայում ապաստան գտած Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովի, նախկին վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովի, պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւի, ինչպես նաեւ «Ադրբեջանի նկատմամբ թշնամաբար տրամադրված արտաքին ուժերի» կողմից:

Ըստ Ալիեւի, գիշերվա իրադարձություններին նախորդել է կազմակերպչական եւ քաղաքական լայն աշխատանք Եվլախի, Ղազախի, Աղստաֆայի, Նախիջեւանի, Լենքորանի, Թովուզի եւ նույնիսկ Վրաստանի ադրբեջանաբնակ Մառնեուլի շրջաններում: Ալիեւի վկայությամբ, Ղազախի ռազմաճակատից հանվել են մարտական տեխնիկայի մի քանի տասնյակ միավոր եւ ուղարկվել Աղստաֆա, ինչի հետեւանքով եւ ապստամբներին հաջողվել է գրավել վարչական մի քանի շենքեր: Ալիեւը տեղեկացրեց հավաքվածներին, որ դեռեւս անցյալ տարի Ռովշան եւ Մահիր Ջավադովները իրենցից պահանջել են մեկը վարչապետի, մյուսը՝ ՆԳ նախարարի պաշտոններ: «Այն ժամանակ ես կանչել եմ նրանց ինձ մոտ, բացատրել ստեղծված կացությունը, ու կարծես թե փաստեր եղբայրները հասկացել են ինձ: Սակայն ստացվում է, որ նրանք պարզապես ժամանակ էին շահում Մոսկվայից նոր կարգադրություններ ստանալու համար», ասել է Ալիեւը: Նրա խոսքերով, Ջավադով եղբայրները սերտ կապեր էին պահել ադրբեջանական մաֆիոզ կառույցների հետ եւ հսկայական գումարներ կուտակել իրենց ձեռքում: Այդ գումարներով նրանք զենք էին գնում, համախոհներ հավաքագրում եւ հակապետական քաղաքականություն կազմակերպում հանրապետության մի շարք շրջաններում: Հիշեցնենք, որ Ջավադով եղբայրները խռովություն էին բարձրացրել նաեւ անցյալ տարվա հոկտեմբերին, սակայն միջադեպը հարթվել էր: Իսկ այս խռովության առիթ եղել է այն, որ որոշ մաֆիոզ կառույցներ փորձել են ապօրինի ճանապարհով 150 տոննա պղինձ դուրս բերել հանրապետությունից, օգտվելով ՄՅՕՋ-ի հովանավորությունից, սակայն իշխանությունները խոչընդոտել են դրան, որից հետո էլ պայթել է խռովությունը:

Ի դեպ, անվտանգության խորհրդի նիստում ելույթ են ունեցել ԱԴ իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչները: ԱԱՆ աշխատակիցը տեղեկացրեց, որ մինչեւ հայտնի իրադարձությունները խռովարարների ղեկավարների հեռախոսները գտնվում էին [illegible] վերահսկողության տակ: Նրանք բոլորը մշտական կապ էին պահպանում Մոսկվայում գտնվող Մութալիբովի եւ Հուսեյնովի հետ: ԱԱՆ աշխատակիցը նշեց նաեւ, որ «Մուսավաթ» եւ «Միլլի իստիգլալ» (Ազգային անկախություն) կուսակցությունների ներկայացուցիչները մեծ օգնություն են ցուցաբերել կառավարությանը, տրամադրելով խռովարարների անձնակազմի եւ սպառազենի մասին կարեւոր տվյալներ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Տաջիկական նոր խորհրդարանը կորուստներ է կրում

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 17 ՄԱՐՏ, ԽՍԱՊՐԵՍ ՄԱՐՔ: Տաջիկստանում, փետրվարին տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրություններից հետո, տեղի է ունեցել նորընտիր խորհրդարանի պատգամավորի առաջին սպանությունը: Մարդասպանների հերթական զոհ է դարձել պատգամավոր, Պոլոդովի անվան կոլտնտեսության նախագահ Չայնիդդին Մուխիդդիեւը: Նրա բնակարան են մտել դիմակներով անհայտ անձինք, որոնք ներկայանալով որպես անվտանգության նախարարության վեցերորդ բաժնի աշխատակիցներ, ծաղրանքով շնորհավորել են Մուխիդդիեւին հանրապետության Գերագույն ժողովում ընտրվելու կապակցությամբ, կապել են նրա ձեռքերը եւ, տանելով տնից քիչ հեռու, գնդակահարել:

Թուրքմենիան կդառնա չեզոք պետություն

ԱՇԳԱԲԱԴ, 17 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքմենիայի նախարարների խորհրդի փոխնախագահ, արտգործնախարար Բորիս Շիխմուրադովը հինգշաբթի օրը ելույթ ունենալով խորհրդարանում, պատգամավորներին տեղեկացրել է, որ Թուրքմենիան իրեն հայտարարել է չեզոք պետություն եւ ստացել Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (ՏՀԿ) անդամ 9 երկրների աջակցությունը: Երկրի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի ցուցումով, Շիխմուրադովը խորհրդարանին զեկուցել է Պակիստանում ավարտված ՏՀԿ անդամ երկրների ղեկավարների հանդիպման մասին, որտեղ էլ Թուրքմենիան հայտարարել էր չեզոք պետություն դառնալու իր ցանկության մասին: Արտգործնախարարը նշել է, որ Թուրքմենիային անհրաժեշտ կլինեն երաշխիքներ իր անվտանգության համար, ինչը եւս ընդունելության է արժանացել Իսլամաբադի խորհրդաժողովի մասնակիցների կողմից: Նա նաեւ տեղեկացրել է, որ ՏՀԿ անդամ երկրների ղեկավարների 1996 թ. ապրիլի հանդիպումը տեղի կունենա Աշգաբադում:

Ռուսաստան. Ուսանողները բանակ չեն զորակոչվի

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Բուհերի ցերեկային ուսուցման բաժնի ուսանողները բանակ չեն զորակոչվում եւ չեն զորակոչվի», հայտարարել է Մոսկվայի զինկոմի զորակոչի գծով տեղակալ, գնդապետ Վիկտոր Դորոնչենկոն զինվորական ծառայությունից տարկետման խնդրին նվիրված այսօրվա «կլոր սեղանում»: Նա նաեւ նշել է, որ զորակոչի ծրագիրը Ռուսաստանի մայրաքաղաքում արդեն կատարված է: Բանակ է կանչվել 15 հազար նորակոչիկ: Միեւնույն ժամանակ, ըստ ՌԴ պաշտպանության նախարարության տվյալների, ռուսական բանակի համալրվածությունն ընդհանուր առմամբ այս տարի կլինի 50 տոկոսից էլ պակաս: Ուսանողները բանակ կզորակոչվեն միայն բուհն ավարտելուց հետո, իսկ ռազմական ամբիոններ ունեցող ինստիտուտներ ավարտածները կծառայեն 12 ամիս, որից հետո կստանան պահեստի սպայի կոչում: Գյուղական դպրոցների տղամարդ դասատուներին եւս տարկետում կտրվի:

Ամերիկացիներին խորհուրդ չի տրվում ուղեւորվել Ադրբեջան

ԱՄՆ-ի պետական դեպարտամենտը հինգշաբթի օրը գրավոր նախազգուշացումով դիմել է երկրի քաղաքացիներին, որտեղ ամերիկացիներին կոչ է արել ձեռնպահ մնալ Ադրբեջան կատարվող ուղեւորություններից անդրկովկասյան այդ երկրում «շարունակվող քաղաքական ճգնաժամի» պատճառով: Միացյալ Նահանգների արտաքին քաղաքական գերատեսչության ներկայումս Ադրբեջանում գտնվող ԱՄՆ-ի քաղաքացիներին ուղղված դիմումի մեջ խորհուրդ է տրվում դուրս չգալ իրենց տներից, իսկ եթե «օգնություն պահանջվի», դիմել Բաքվում գտնվող դեսպանությանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

1941-1945

Հաղթանակի 50-ամյակի առթիվ

Հայաստանի որդիները Կուրսկի ճակատամարտում

Կարմիր դրոշ Խարկովի վրա

Գերմանիայի ռազմաքաղաքական ղեկավարությունն արդեն 1943 թ. գարնանը լարված կերպով սկսեց նախապատրաստվել ամառային արշավանքին: Ապրիլի 15-ին Հիտլերը ստորագրեց հրամանագիր, որտեղ ասվում էր. «Ես որոշել եմ, հենց որ եղանակը թույլ տա, անցկացնել «Միջնաբերդ» հարձակումը»:

«Միջնաբերդը» խորհրդագերմանական սահմանում Ռայխի ամառային նոր արշավանքի պայմանական անվանումն է: Արդեն այն ժամանակ խորհրդային հետախուզությունը պարզեց, որ գերմանական հրամանատարությունը, օգտվելով եվրոպայում 2-րդ ռազմաճակատի բացակայությունից, սկսել է իր զորքերի խոշոր ուժեր նուտակել Օրյոլի շրջանում եւ Խարկովից հյուսիս: Նույն ժամանակ էլ պարզվեց, որ ճակատ են ուղարկվում «Յովազ», «Վագր» տիպի նոր ծանր տանկեր, «Ֆերդինանդ» գրոհիչ հրանոթներ, որոնց սերիական բողարկումն արդեն սկսվել էր: Գերմանացի գեներալների կարծիքով, նման ահարկու զենքին չպետք է դիմանար ռուսների որեւէ պաշտպանություն: Ֆաշիստական ռազմավարությունը ծրագրում էր Օրյոլի կողմից դեպի հարավ եւ Բելգորոդի կողմից դեպի հյուսիս հանդիպական հարվածներով կտրել ամբողջ Կուրսկի աղեղը, շրջապատել եւ ոչնչացնել մեր Կենտրոնական եւ Վորոնեժի ռազմաճակատների ավելի քան մեկ միլիոնանոց խմբավորումը եւ դրանով իսկ կրկին մարտական գործողությունների նախաձեռնությունը տիրել խորհրդագերմանական ռազմաճակատում:

Իսկ խորհրդային հրամանատարությունը 1943 թ. ամռան համար ուներ հետեւյալ ծրագիրը. ջախջախել գերմանական «Կենտրոն» եւ «Հարավ» բանակախմբերը, լիովին ազատագրել ձախափնյա Ուկրաինան, Դոնբասը, Բելոռուսիայի արեւելյան շրջանները եւ Դնեպրի ափ դուրս գալ դրա միջին եւ ստորին հոսանքի շրջաններում: Մեր Կենտրոնական եւ Վորոնեժի ռազմաճակատների թիկունքում գտնվում էին Տափաստանային ռազմաճակատի զորքերը, որոնք Գերագույն գլխավոր հրամանատարության ռազմակայանի պահեստային ուժեր էին:

Հետախուզության տվյալներից եւ փախստականներից ստույգ պարզվեց, որ գերմանաֆաշիստական զորքերի հարձակումն սկսվելու է հուլիսի 5-ին, ժամը 3-ին: Այն մասին, թե գերմանական հրամանատարությունն ինչպիսի կարեւորություն էր տալիս ամառային նոր արշավանքին, վկայում է զինվորներին Հիտլերի ուղղած դիմումը, որը նա ստորագրեց հուլիսի 4-ին, եւ որը նույն օրն էր հրապարակվեց հարվածային խմբավորումների բոլոր ստորաբաժանումներում: Դիմումի մեջ ասվում էր. «Այսօր դուք սկսում եք մեծ հարձակողական ճակատամարտ, որը կարող է վճռական ազդեցություն գործել ամբողջ պատերազմի ելքի վրա... Այն հուժկու հարվածը, որն այսօր առավոտյան կխոցի խորհրդային բանակներին, պետք է դրանք ցնցի մինչեւ հիմքերը: Եւ դուք պետք է իմանաք, որ այս ճակատամարտի ելքից կարող է կախված լինել ամեն ինչ»: Ըստ երեւույթին, թշնամին չէր ենթադրում, թե խորհրդային հրամանատարությունը կկարողանա Կուրսկի աղեղում այդքան խոշոր ուժեր կենտրոնացնել ինքնավստահ հակառակորդին հակահարված տալու համար: Միայն մեր երկու ռազմաճակատները՝ Կենտրոնականը եւ Վորոնեժինը, ունեին 1386000 անոց անձնակազմ եւ վիթխարի քանակությամբ տանկեր, հրանոթներ ու ռազմօդանավեր, չաս ուրիշ մարտական տեխնիկա:

Տողերիս հեղինակը Կուրսկի ճակատամարտի անմիջական մասնակիցն է եղել: Այդ օրերին ես Գորկու 89-րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի խաղբաժնի պետի տեղակալն էի: Դիվիզիան մտնում էր գեներալ Ի. Մ. Չիստյակովի 6-րդ գվարդիական բանակի կազմի մեջ: Բանակի զորամիավորումները պաշտպանական դիրքեր էին գրավել անմիջականորեն Բելգորոդի հատվածում: Ժամանակը իմ հիշողությունից չի ջնջել 2-րդ աշխարհամարտի մեծագույն ճակատամարտի պատկերը: Հիմա էլ կինոֆիլմի դրվագների պես աչքերիս առջեւ են այդ ճակատամարտի փուլերը՝ թշնամու տանկային խոյահարումները եւ մեր ռազմիկների երկաթյա տոկունությունը, թշնամու հարյուրավոր վառվող մեքենաներն ու խփված ինքնաթիռները, մեր զորքերի հուժկու հակահարձակումը եւ ֆաշիստական խմբավորումների լիակատար ջախջախումը:

Հուլիսի 4-ի լույս 5-ի գիշերը ես գտնվում էի 273-րդ հրաձգային գնդում, որտեղ սկսել էի պատերազմը որպես վաշտի փաղղեկ, ապա գրեթե երկու տարի եղել այդ գնդի կոմիսարը: Գնդի մարդկանց ես լավ էի ճանաչում: Ամբողջ գիշեր մենք չքնեցինք: Շրջում էինք խրամատներում եւ ամրությունններում, հրետանային եւ ականանետային մարտկոցների դիրքերում, զրուցում մարդկանց հետ: Մենք գուցում էինք սպասում մեր ամբողջ ռազմաճակատից հակառակորդի առաջավոր գծի վրա ընդհանուր հրետանային գրոհ սկսելու մասին: Եւ այդ գրոհն իրականացվեց հակառակորդի հարձակման անցնելուց անմիջապես առաջ: Թշնամին մեծ կորուստներ կրեց. իր հարձակումն սկսեց երկու ժամ ուշ: Չնկարագրենք Կուրսկի ճակատամարտի ընթացքը, որի մասին շատ է գրված: Արդեն հուլիսի 12-ին Օրյոլի եւ հուլիսի 16-ին Բելգորոդի ուղղություններով մեր զորքերն անցան վճռական հակահարձակման եւ արդեն օգոստոսի 5-ին ազատագրեցին Օրյոլն ու Բելգորոդը, արժանանալով հայրենիքի առաջին հրավառությանը:

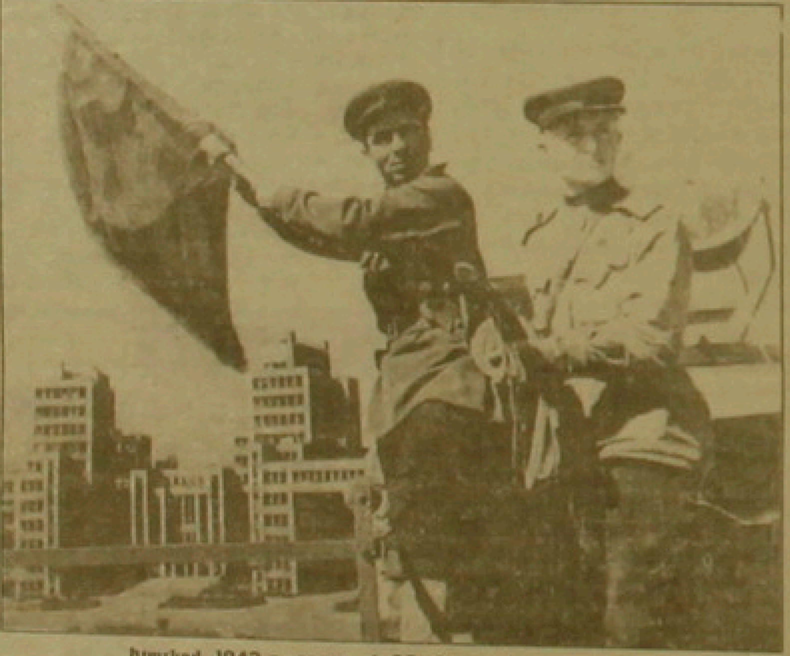

Խարկով. 1943 թ. օգոստոսի 20. Վիկտոր Սուրադյանը դրոշակը ձեռքին. Լուսանկարը ՏԱՍՍ-ի ֆոտոթղթակից Դմիտրի Չեռնովի

Կուրսկի ճակատամարտում ռուս եւ այլ ազգությունների ռազմիկների հետ մեկտեղ փառաբանվեցին նաեւ հայ ժողովրդի բազմաթիվ որդիներ: Բայց ես կուզենայի հատկապես առանձնացնել այն դերը, որ խաղաց 11-րդ գվարդիական բանակի հրամանատար, գեներալ լեյտենանտ Հովհաննես Բաղրամյանը Կուրսկի ճակատամարտում: Նրա համար այն ունեցավ բախտորոշ նշանակություն:

Ես մոտիկից ծանոթ էի Հովհաննես Բաղրամյանին: Հետպատերազմյան տարիներին նրա հետ հանդիպումներ եմ ունեցել Երեւանում եւ նրա մոսկովյան բնակարանում: Մարշալը գրել է «Հավատարմություն պարտքին» մենագրության նախաբանը, որը նվիրված է Խորհրդային Միության հերոս, գեներալ լեյտենանտ Ս. Ս. Մարտիրոսյանի կյանքին ու ռազմական գործունեությանը: Հովհաննես Բաղրամյանը խորապես հարգում էր Ս. Մարտիրոսյանին (գիրքը հրատարակվեց Երեւանում ռուսերեն եւ հայերեն, Պրահայում՝ չեխերեն, իսկ Կիեւում՝ ուկրաիներեն):

Մոսկովյան հանդիպումներից մեկի ժամանակ ես հետաքրքրվեցի նրա ռազմական կենսագրության դրվագներից մեկով, որի մասին ինձ պատմել էին ռազմական պատմության ինստիտուտի գործընկերներս: Խոսքը հակառակորդի Օրյոլի խմբավորման ոչնչացման գործողության մեջ 11-րդ գվարդիական բանակի խնդիրների մասին էր: Մարշալն ինձ ցույց տվեց իր «Իմ հուշերը» նոր գրքի ձեռագիրը եւ բացելով այն էջերը, որտեղ խոսվում էր այդ դրվագի մասին, ասաց. «Կարդա եւ կարծիքդ հայտնիր որպես ընթերցող եւ որպես պատմաբան»:

Կուրսկի ճակատամարտի ծրագիրը մշակելիս Արեւմտյան եւ Բրյանսկի ռազմաճակատների շտաբները եւ հրամանատարներն առաջարկեցին 11-րդ գվարդիական բանակը գործողության մեջ մտցնելու այնպիսի տարբերակ, որը հաուցեց դրա բանակի հրամանատար գեներալ Բաղրամյանի առարկությունները: Նա առաջարկեց գործողության ուրիշ տարբերակ եւ ամեն կերպ ջանում էր ապացուցել իր ծրագրի առավելությունները, դրա հետանկարայնությունը: Երբ վեճը մեր նարկվեց գլխավոր շտաբի պետ տեղակալ, գեներալ Ա. Անտոնովի մոտ, ռազմաճակատների հրամանատարները պնդեցին իրենցը, եւ գլխավոր շտաբը համաձայնեց նրանց հետ: Բայց Հովհաննես Բաղրամյանը շարունակում էր պնդել իր տարբերակը եւ մտադրվել էր նույնիսկ հրաժարականի դիմում տալ, խնդրի ինչպես արտահայտվեց. «մտածում էի, ավելի լավ է իմ խնդրանքով ինձ ազատեն, քան հանեն գործողության ձախողումից հետո. ես կանխատեսում էի հենց նման ավարտ»: Շուտով Զորակայանի նիստում քննարկվեց Օրյոլի գործողության ծրագիրը: Զեկուցողը՝ գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ, գեներալ գնդապետ Անտոնովը շարադրեց գործողության ծրագիրը, տեղեկացնելով, որ դրան լիովին համաձայն են ռազմաճակատների հրամանատարները եւ գլխավոր շտաբը: Ստալինը, որը ղեկավարում էր նիստը, հարցրեց.

– Բոլո՞րն են համաձայն տվյալ որոշմանը: Գուցե ինչ-որ մեկն ուրիշ կարծիք ունի:

Բաղրամյանը տեղում ցնցվեց, եւ Ստալինը դա նկատեց: Հովհաննես Բաղրամյանի հուշերում կարդում ենք. «Դա ինձ համար վերջին հնարավորությունն էր: Ես արտահայտվելու թույլտվություն խնդրեցի: Ստալինը ոչ առանց զարմանքի, բայց դրա հետ մեկտեղ միանգամայն բարյացակամ կերպով ինձ նայեց»: Իր սովորությամբ նա հավատարիմ, նա ծխամորճը ձեռքին դանդաղ քայլում էր նախագահության սեղանի երկայնքով եւ կանգ առնելով արտաբերեց միայն մեկ բառ՝ խնդրեմ:

«Կրկին բացվեցին քարտեզները, այնուհետեւ կարդում ենք Հովհաննես Բաղրամյանի հուշերում: Զանալով զսպել հուզմունքս, ես շարադրեցի իմ ու հանգիստ ասաց.

– Ախր, Բաղրամյանը ճիշտ է ասում: Եւ, ըստ իս, նրա առաջարկությանը պետք է համաձայնել: Իսկ ինչ վերաբերում է խնդիրների կատարման առավել բարենպաստ պայմանների մասին հրամանատարի հոգածությանը, դա գովելի է: Չէ որ նրա վրա կընկնի ամբողջ պատասխանատվությունը անհաջողության դեպքում...

Ներկաներից ոչ մեկը այլեւս չվիճեց: Բաղրամյանի տարբերակն ընդունվեց առանց էական փոփոխությունների: Նրան տվեցին այն բոլոր հրաձգային դիվիզիաներն ու տանկային կորպուսները, որ ինքը խնդրել էր: Կուրսկի ճակատամարտի ընթացքում 11-րդ գվարդիական բանակը վճռական դեր խաղաց հակառակորդի Օրյոլի խմբավորման ջախջախման գործում: 11-րդ գվարդիական բանակի հարձակման գոտում ամեն ինչ դասավորվեց այնպես, ինչպես կանխատեսել էր բանակի հրամանատարը: Այդ գործողության համար Հովհաննես Բաղրամյանին շնորհվեց գեներալ գնդապետի զինվորական կոչում, եւ նա պարգեւատրվեց Սուվորովի առաջին աստիճանի զորավարական շքանշանով: Առաջ անցնելով նշենք, որ մի երկու ամիս հետո Բաղրամյանին կանչեցին Ստալինի մոտ: Գլխավորն ասաց. «Որոշում է ընդունված Ձեզ նշանակել ռազմաճակատի հրամանատարի պատասխանատու պաշտոնում: Օրյոլի եւ Բրյանսկի շրջանում Ձեր հաջող անցկացրած գործողությունը համոզում է, որ նոր պաշտոնը Ձեր ուժերից վեր չի լինի»:

Ստալինը լավ տրամադրության մեջ էր, եւ նրանց զրույցը անկաշկանդ բնույթ էր կրում: Գլխավորը հանկարծ սեղմեց կոճակը, եւ անմիջապես աշխատասենյակ մտավ նրա օգնական Ա. Պոսկրեբիշեւը: Ստալինը կարգադրեց.

– Ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի որոշման նախագիծ պատրաստեցեք ընկեր Բաղրամյանին բանակի գեներալի կոչում շնորհելու մասին:

Տասը րոպե անց փաստաթուղթը ստորագրված էր, եւ Ստալինը ի սրտե շնորհավորեց Բաղրամյանին զինվորական նոր կոչման առթիվ:

Ահա թե ինչու, ընթերցող, ես ընդգծեցի, որ Կուրսկի ճակատամարտը բախտորոշ դեր է խաղացել Հովհաննես Բաղրամյանի ռազմածառայական կյանքում:

Զրահատանկային զորքերի ապագա գլխավոր մարշալ, գնդապետ Համազասպ Բաբաջանյանը այն ժամանակ 8-րդ գվարդիական մեքենայացված կորպուսի 20-րդ բրիգադի հրամանատարն էր: Մեր զորքերի այդ եւ հետագա հարձակողական գործողություններում բրիգադի հրամանատար գնդապետ Բաբաջանյանը իր հանդուգն, վճռական եւ սրընթաց մանեւրներով շրջանցում էր հակառակորդին, կտրում նրա նահանջի ուղին: Գերմանացի գավիթներ դեմ պայքարելիս հանդես բերած խիզախության եւ հերոսության, մարտում զորամասերի ղեկավարման հմտության եւ անձնական սխրանքների համար Համազասպ Բաբաջանյանին շնորհվեց Խորհրդային Միության հերոսի կոչում:

Կուրսկի ճակատամարտում այլի ընկան գեներալ մայոր Ս. Ս. Մարտիրոսյանի 50-րդ հրաձգային կորպուսի զորքերը, 15-րդ եւ 89-րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիաները, որոնց շարքերում մարտնչում էին հայ ժողովրդի բազմաթիվ զավակներ:

Բելգորոդից հետո մեր Տափաստանային ռազմաճակատի զորքերը սրընթաց շարժվեցին դեպի Խարկով: Մեր դիվիզիան հարձակվում էր Բելգորոդ-Խարկով խճուղու երկայնքով:

Օգոստոսի 22-ի հետմիջօրեից Խարկովում լսվում էին ուժգին պայթյուններ: Երեկոյան քաղաքի վրա յարագույժ ծխաքուլաներ կախվեցին. ըստ նամին սկսել էր քաղաքի զանգվածային հրկիզումներ: Որոշվեց գիշերային գրոհ սկսել, որպեսզի մինչեւ առավոտ քաղաքն ազատագրվի: Քաղաքամ-ն ի ախտասողների ամբողջ անձնակազմը բաժանվեց ըստ զորամասերի եւ ստորաբաժանումների: Ես գտնվում էի 276-րդ գվարդիական գնդում, որի հրամանատարն էր դիվիզիայի ամենաջահել՝ 22-ամյա փոխգնդապետ Գրիգորի Ալեքսեեւիչ Սերեդան:

Խարկովի ծայրամասերում եւ փողոցներում մարտեր էին մղվում ամբողջ գիշեր: Արդեն լուսանում էր: Գունդն արդեն տիրել էր քաղաքի Խոլոդնայա բլրի շրջանին եւ քայլ առ քայլ շարժվում էր դեպի կենտրոն: Մեր գունդ եկավ դիվիզիայի հրամանատար Մ. Պ. Սերյուգինը, որին Բելգորոդի համար շնորհվել էր գեներալի կոչում, բայց նա դեռ չէր հասցրել զգեստափոխվել: Չնայած անքուն գիշերին, նա առույգ էր, հիանալի տրամադրության մեջ: «Գազիկից» իջնելով, նա անմիջապես դիմեց ինձ.

– Մեռնենք արդեն դուրս են գալիս Ձերժինսկու հրապարակ: Այնտեղ պետք է պարզվի մեր գվարդիական դիվիզիայի դրոշը: Այն իմ մեքենայում է: Վերցրու ավտոմատավորներին ու մոսկվացի կապիտան Չեռնովին եւ անհապաղ շարժվիր հրապարակ: Այժմ առավել ներգործուն քաղաքական տանը Պետարդի շենքի վրա դրոշակի պարզումն է: Եթե մեքենայով չհաջողվի հրապարակ հասնել, տեղ հասեք ոտքով, բայց հապաղել չի կարելի:

Ժամանակ չկորցնելով, մենք դեպի հրապարակ սլացանք դիվիզիայի հրամանատարի «Գազիկով»: Ճանապարհին ծանոթանալով մոսկվացու հետ, պարզեցի, որ կապիտան Դմիտրի Չեռնովը ՏԱՍՍ-ի զինվորական ֆոտոթղթակից է: Կլոչկովի փողոցով մոտենալով Պետարդի շենքին, արագորեն բարձրացանք մեջտեղի հարկերից մեկը եւ փորձեցինք կարմիր դրոշը պարզել պատուհանից կամ պատշգամբից, բայց կողքերից այն չէր երեւում: Մենք չկարողացանք բարձրանալ շենքի տանիք, քանի որ վերին հարկերի բոլոր մատույցները փակված էին քարերի եւ աղբի կույտերով: Բացի դրանից, հարեւան տներից դուրս վազած բնակիչները սկսեցին բղավել, թե Պետարդը ականապատված է, գերմանացիները մտադիր են եղել պայթեցնել այն: Այդ ժամանակ մենք մի խումբ գվարդիականների հետ վազեցինք դեպի «Երրորդ ինտերնացիոնալ» հյուրանոց, որի շենքը հենց հրապարակում էր, բաց տեղում եւ լավ էր երեւում ամեն կողմից:

«Իզվեստիա» թերթի 1968 թ. օգոստոսի 5-ի համարում հրապարակված «Բեկում» հոդվածում, որը նվիրված էր Կուրսկի ճակատամարտի 25-ամյակին, Խորհրդային Միության մարշալ Ի. Կոնեւը, որն այն ժամանակ Տափաստանային ռազմաճակատի հրամանատարն էր եղել, գրում էր, որ 89-րդ գվարդիական հրաձգային դիվիզիայի ռազմիկները Կլոչկովի փողոցով դուրս են եկել Ձերժինսկու հրապարակ եւ կարմիր դրոշ պարզել Պետարդի շենքի վրա: Խարկովի ազատագրմամբ ավարտվեց Կուրսկի ճակատամարտի երկրորդ ժամանակաշրջանը եւ խորհրդային զորքերը շարունակեցին լայն հակահարձակումը:

ՎԻԿՏՈՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Պատմագիտության դոկտոր, ՀՀ գիտության վաստակավոր գործիչ

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

«Մենք կիք գտնվել ճգնաժամից, որը սատերին բլում էր անհաղթահարելի», զուսպ-վճռականությամբ խոսելով Խորվաթիայի նախագահ Ֆրանյո Թուջմանը ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալ Գորի հետ Կոպենհագենում և Վաշինգտոնը կարողացան Խորվաթիայի նախագահին համոզել ձեռնպահ մնալ իր դիրքորոշումը, որը դեռ վերջերս բլում էր անսասան։

Սակայն թեև Զագրեբում իրադարձությունների նման շրջադարձը ստեղի համար անակնկալ չէր, թե Խորվաթիայի իշխանությունները լրջորեն մտածել են պատերազմի, որի հաջող ավարտը բնավ էլ երաշխավորված չէ, խաղ նախկին վերածվելու տեսանելի համար դրա աղետալի հետևանքները փաստորեն անխուսափե

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

«Կապույտ սաղավարտները» կմնան Խորվաթիայում

ցնում իր հանդիպումից հետո, թեև առաջին հայացքից կարող է թվալ, թե նա որոշակիորեն առանձնակի պատճառներ չունի. Կանի որ հենց խորվաթները զիջումներ արեցին, համաձայնելով, որ ՄԱԿ-ի «կապույտ սաղավարտներ» հանրապետությունում մնան նրանց ժամկետի ավարտից հետո։

Դրանով խոսկ չեն դյալ հաղթաարվեց Խորվաթիայի իշխանությունների վերջերս կայացրած այն վճիռը, թե ՄԱԿ-ի բոլոր զորքերը պետք է անվերադարձորեն դուրս բերվեն մինչև մարտի 31-ը։ Այդ վճիռն ապելոդել էր համաշխարհային ընկերակցությանը. ՄԱԿ-ի հեռանալու դեպքում խորվաթների և սերբերի միջև նոր պատերազմի հավանականությունը բազմապատիկ կմեծանար։

Կոպենհագենում Թուջմանի ա... ած հայտարարությունը կարելի է գնահատել որպես ամերիկացի և գերմանացի դիվանագետների մեծ հաջողություն։ Հենց Զագրեբի վրա մեծ ազդեցություն ունեցող Բոննը ծով։ Ուրս մեկնաբանների կարծիքով, Թուջմանը դիվանագիտական ճարպիկ հնարք է բանեցրել։ Չնայ

յած ՄԱԿ-ի զորքերի դուրսբերման հարցի խիստ առաջադրմանը, խորվաթների իրական նպատակը ոչ թե «կապույտ սաղավարտների» դուրս բերումն էր, այլ միջազգային ընկերակցության այն հատուկ երաշխիքների ստացումը, ու Խորվաթիայի կազմի մեջ կմտցվեն սերբերի գրաված տարածքները։

Ինչպիսի ասպետական հայտարարություններ էլ հնչեն Զագրեբից, գժլի են։

Դատելով Կոպենհագենից ստացված հաղորդումներից, Թուջմանը կատարել է իր խնդիրը։ Զագրեբի և Վաշինգտոնի միջև ձեռք բերված պայմանավորվածության համաձայն, 12 հազարից հինգի հասցվող ՄԱԿ-ի զորաբաժնի մի մասը կտեղաբաշխվի ոչ թե խորվաթների և Կրաինայի սերբերի շփման գծում, ինչպես այսօր, այլ Խորվաթիայի միջազգայնորեն ճանաչված սահմանի երկայնքով, այսինքն, Կրաինայի և խնն անկախ հռչակած Բոսնիացի սերբերի հանրապետության միջև։ Դատելով ըստ ամենայնի, դա կդժվարացնի Կրաինայի սերբերի կապերը նրանց հիմնական դաշնակիցների հետ, ինչպես նաև վառելիքի ու զինամթերքի առաքումները։ Խորվաթները հույս ունեն, որ այդ հանգամանքը Կրաինայի ղեկավարներին առավել զիջող կդարձնի Զագրեբի հետ վարվող բանակցություններում։

«Իզվեստիա» 14 մարտ

ՍԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Յասեր Արաֆաթը փրկվեց հերթական մահափորձից

Ըստ Ռեյթերի, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության նախագահ Յասեր Արաֆաթին օրերս հաջողվել է խուսափել հերթական մահափորձից։ Մարտի 12-ին խորալի պաղեստինյան հատվածի ոստիկանությունը հայտնաբերեց 200 կգ դինամիտ պարունակող մի հավկրատոմ, որը հեռակառավարմամբ պետք է պայթեցվեր Գազայի հատվածի առավել բանուկ խճուղիներից մեկում։ Դա տեղի ունեցավ այն բանից 1,5 ժամ առաջ, երբ նախատեսված այդ հատվածով պետք է անցներ Երուսաղեմից վերադարձող ՊԱԿ-ի ղեկավարի շքախումբը։ Պարեկները հասցրին ոսմբի մասին տեղեկացնել Արաֆաթի պահակախմբին, և մեքենաների շարասյունը անմիջապես փոխեց երթուղին։ Լից էր վտանգից։

Թեև անմիջական տվյալներ չկան այն մասին, թե ռումբը նախատեսված էր հենց «Պաղեստինի պետության նախագահի համար», սակայն դա առավել ճշմարտանման վարկած է։ Կարելի է որոշակի հավանականությամբ ենթադրել, որ ձախողված ահաբեկիչները պատկանում են իսլամական խմբավորումներից մեկին, թերևս վերջին ժամանակներս ակտիվացած «Իսլամական ջիհադ» խմբին, որի կենտրոնակայանը գտնվում է Դամասկոսում, և որը պաղեստինցիների ներկայացուցիչ հանդես գալու ամենուրեք դերն է բանեց, նաև տեղական «Համասը»։

Արաֆաթը վերջերս մի քանի սուր մեղադրանքներ հայտարարություններ էր արել, խոստանալով վերջ դնել արմատական խմբերի ահաբեկչությունը։ Անկասկած, նրա խաղաղական հակառակորդները մտահոգ են նախաձեռնողների ծեծանակից։ Մասնավորապես, որ ՊԱԿ-ի գործկոմի նախագահի պատասխանատուն կարող է ի չիք դարձնել իսլամիստների համար ազատ հարցերի գործընթացը. պաղեստինյան խոսք

յական բանակցությունները կես ճանապարհին է, ինչ հայտնի են վառոգ մկան է, և Արաֆաթի ֆիզիկական կորուստ, և Արաֆաթի ֆիզիկական վերացումը կարող է երկար ժամանակով, եթե ոչ մեկընդմիշտ, բարդել դրանք։

Մահափորձը (եթե դիտավորյալ խոսք նախատեսված էր Արաֆաթի համար) պետք է պաղեստինցիներին ղեկավարին դրդի էլ ավելի եռանդուն գործողություններ ծավալել իսլամիստների դեմ։ Պաղեստինցիների ներսում անհանգստություն պատճառող գործոն է, որ անկախ այդ անկայուն ու անվստահելի իրավիճակը պահպանված է, ու անկայունությունը Գազայի հատվածում։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Բանկի կառավարիչ նշանակում է ԱՄՆ-ը

Համաշխարհային բանկի կառավարիչների խորհուրդը հինգշաբթի օրը միաձայն հավանություն է տվել այս խոշորագույն միջազգային վարկա-ֆինանսական կազմակերպության նոր նախագահի պաշտոնում, ԱՄՆ-ի վարչակազմի առաջադրած, Նյու Յորքի հայտնի ծեռնարկիչ Ջեյմս Վոլֆենսոնի թեկնածությանը։ Ինչպես մարտի 17-ին հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, նրա նախորդ՝ 68-ամյա Լյուիս Փրեստոնը, որը ծանր հիվանդության պատճառով արդեն մի քանի ամիս է, ինչ գտնվում է բուժական արձակուրդում, վաղուց է հայտարարել այս պաշտոնից հեռանալու որոշման մասին։ Քանի որ ԱՄՆ-ը ունի համաշխարհային դրամատան հիմնադիր կապիտալի ամենամեծ տոկոսը, ավանդաբար ՄԱԿ-ի այս անկախ մասնագիտացված հիմնարկության ղեկավար է ընտրվում Սպիտակ տան կողմից երաշխավորված ամերիկացի։ Ջ. Վոլֆենսոնը կդառնա զարգացող երկրներին աջակցող բազմազգ կազմակերպության պատմության մեջ 9-րդ նախագահը։ Այն այսօրվա դրությամբ միավորում է 178 պետություն։ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

■ *Տարերք համաձայն չի բողոքում նաև պոկինյանի: Ըստ Ռիխտերի սանդղակի 5,2 բալ ուժգնության երկրաշարժ է տեղի ունեցել մարտի 17-ի վաղ առավոտյան կենտրոնական և արևմտյան Ճապոնիայի ընդարձակ տարածքում։ Զոհերի և ավերածությունների մասին հաղորդումներ առայժմ չեն ստացվել։ Տարածաշրջանի մակերևույթի ամենամեծ ուժը բաց ճապոնիայում ընդունված յոթբալանոց սանդղակի, մինչև 3 բալ ուժգնության տատանումներ են զգացել նաև Ճապոնիայի արևմտյան Կիոտո և Օսակա քաղաքներում։ Նախորդ օրը, երեկոյան նույն ուժգնության երկրաշարժ է տեղի ունեցել Հոկայդո կղզում։*
ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արտասահմանյան կազմակերպությունը փնտրում է մեծ սեփական տուն բարվոք վիճակում, հունիս ամսից վարձելու համար, որը կունենա հինգ ննջասենյակ, հինգ մեծ սենյակներ գրասենյակների համար, մեծ բակ վեց մեքենաներ կանգնեցնելու համար: Ցանկալի է քաղաքի կենտրոնում կամ կենտրոնից ոչ շատ հեռու:

Զանգահարել հետևյալ համարով՝ 27-23-57, ժամը 12-ից 17-ը, բացի շաբաթ և կիրակի օրերից:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

Անգլերենի դասավանդում, որպես երկրորդ լեզու
Ծրագիր ավարտական վկայագրի շնորհումով
1995-1996

ՀԱՀ-ն ընդունում է դիմումներ «Անգլերենի դասավանդում, որպես երկրորդ լեզու» ծրագրի համար, որն ավարտելուց հետո կտրվի վկայագիր: Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բարձրագույն կրթություն՝ անգլերեն լեզու, ժամանակակից լեզուներ կամ լեզվաբանություն: Երկու տարվա մանկավարժական փորձը ցանկալի է:

ՏԱՀ ընդունվելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդհանուր գնահատականների միջին ցուցանիշը լինի 4,0 և բարձր:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն

- Դիպլոմի և ներդիրի օրինակներ իրենց պատճեններով
- Երեք բնութագիր նամակ,

տեղում լրացնեն դիմումնագիր և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Կանխավճարը դրամով կազմում է 5 ԱՄՆ դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի հանձնման վերջին ժամկետը սույն թվականի ապրիլի 28-ն է:

Դիմորդները, ովքեր չունեն 575 կամ բարձր միավորներ TOEFL քննությունից, կմասնակցեն 1995 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում կազմակերպվող կարգորոշիչ քննությանը: Վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիմորդների նախորդ ուսումնական տվյալների և անգլերեն լեզվի քննության արդյունքների հիման վրա: Ծրագրի տևողությունը երեք համար է: Այն կսկսվի 1995 թ. սեպտեմբերին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք ՀԱՀ-ի ընդունելության գրասենյակ:
Հասցե՝ Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40, I հարկ, 19 սենյակ, հեռ. 27-10-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռական կամ ազգային խտրականություն չի ճանաչում

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Հինգ ծնունդ, որ տոնվեց Կամերային թատրոնում

Ալեք Մանուկյան մատենաշարի առաջին գրքերի շնորհանդեսը

Երեկ, Կամերային թատրոնի Fe ցուցասրահում իրադարձություն էր. այստեղ հավաքվածները նշում էին Ալեք Մանուկյան մատենաշարով լույս տեսած առաջին հինգ գրքերի ծնունդը: «Ազգն» այս մատենաշարի մասին արդեն գրել է իր նախորդ օրվա համարում տպագրելով հարցազրույց Ալեքսանդր Թոփչյանի հետ, որը վարում է մատենաշարը: Արա Երնջակյանը հյուրընկալ տանտիրոջ իրավունքով առաջինը շնորհավորեց հավաքվածներին, ապա խոսքը տվեց «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանին, որը բնականաբար դարձավ շնորհանդեսը վարողը: Նա շեշտեց, որ վերոհիշյալ 5 գրքերի ծնունդը մեր գրականության համար խիստ կարևոր իրադարձություն է, և Ալեք Մանուկյան հիմնադրամը մեծագույն գործ է կատարել: «Ազգը» միջնորդ է հանդիսացել գրողի և տպարանի միջև և մի շատ կարևոր գործի օղակը դրել, որն ամենայն հավանականությամբ ընթացք կգտնի: Նա շնորհակալություն հայտնեց այդ գործի հեղինակներին Ալեք Մանուկյան հիմնադրամին, հեղինակներին, Ալեքսանդր Թոփչյանին, Գրիգոր Խաչատրյանին, Սարգիս Սարգսյանին, Աշոտ Մարտիրոսյանին, Վրեժ Մարկոսյանին, որոնց ջանքերով իրականություն դարձավ օգտակար այս ձեռնարկը: Պարոն Ավետիքյանը, խոսելով հրատարակչական այդ ծնունդների մասին, տեղեկացրեց, որ մատենաշարից դուրս, Ալեք Մանուկյան հիմնադրամով հրատարակվել է Դավիթ Գասպարյանի «Փակ դռների գաղտնիքը» արժեքավոր գիրքը, իսկ Զորի Բալայանի 750 էջանոց հատորը պատրաստվում է հրատարակության ԹՄՄ-ի մեկենասությամբ: Այնուհետև խոսեց մատենաշարը վարող Ալեքսանդր Թոփչյանը, և ներկայացնելով գրքերի հեղինակներին նշեց, որ 5 գրքերի ծնունդը «կրկեսի և պոռնոգրաֆիայի շուկայում» մեծ փոփոխություն է և միասնականության մեջ արարում բառեզրին է մոտենում: Նրա բնորոշմամբ, տպագրված յուրաքանչյուր հեղինակ խոսք արժեքավոր է. Դավիթ Մուրադյանի վիպակում հերոսը հասարակական իդեալներ կրող քաղաքացի մտավորական է, Գուրգեն Խանջյանի «Հիվանդանոցը» կարելի է սարսափ վեպ համարել: Տպագրված հաջորդ հեղինակը՝ Ռաֆայել Նահապետյանը «վիրտուոզ արձակագիր է» և նուրբ արվեստագետ: Տպագրված 4 արձակագիրներից բացի (վերոբերյալ 3 արձակ գործերին ավելացնենք նաև Ալեքսանդր Թոփչյանի «Արտագերը» գիրքը) ներկայացված է նաև Նորիկ Լեռնյանի բանաստեղծությունների հատորյակը: Ալեքսանդր Թոփչյանը տեղեկացրեց նաև, թե կարևոր այս իրադարձությունը «նախընտրական ընտրարշավի հետ կապ չունի, իսկ երբ մյուս կուսակցություններն էլ նման նախընտրական արշավ ձեռնարկեն, ապա միայն ողջունելի կլինի»:

«Գարուն» ամսագրի խմբագիր Լեւոն Անանյանը շնորհավորելով ներկաներին նշեց, թե հինգ հեղինակներն էլ իրենց ինքնահաստատումն արել են «Գարուն» ամսագրում, և «Գարունի», այնուհետև «Արդյոնքի» հրատարակած բազմաթիվ թարգմանական գործեր նպաստել են տպագրված հեղինակների գրական աշխարհայացքի ձևավորմանը: Նա առանձնահատուկ հպարտությամբ շեշտեց, որ գրքերի ճակատին ձևավորումն ապահովել է իր զարմիկը «Գարունի» գեղարվեստական խմբագիր, նկարիչ Գրիգոր Խաչատրյանը: Շնորհանդեսին ներկա էր նաև բանաստեղծ Արտեմ Հարությունյանը, որը խոսելով հիմնադրամի ազգանվեր գործի մասին, տեղեկացրեց, որ նույն Ալեք Մանուկյան հիմնադրամի միջոցով իր բանաստեղծությունների անգլերեն ժողովածուն անցյալ տարի լույս է տեսել ԱՄՆ-ում: Բանաստեղծը արժևորեց 5 գրքերի ծնունդը համարելով տարբեր ուղղվածություններ ներկայացնող բազմաձայն մի երևույթ: Այնուհետև խոսեցին նաև կինոգետ Սուրեն Համբիկյանը և Հայաստանի գրողների միության նախագահ Ռազմիկ Դավոյանը: Շնորհանդեսը ի թիվս բազմաթիվ լրագրողների և հյուրերի պատվել էին նաև ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, ՀՌԱԿ գրասենյակի աշխատակիցներ, գրող և հասարակական գործիչ Զորի Բալայանը, Ազգային ակադեմիայի գրադարանի տնօրեն Վաչե Նալբանդյանը, Մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը:

5 հատորները նվիրվեցին Ազգային ակադեմիայի գրադարանին, Հայաստանի ազգային գրադարանին, «Ազգ» օրաթերթին և ներկաներին:

Այնուհետև շնորհավորանքներն ու մտքերի փոխանակությունը տեղափոխվեց ճաշկերույթի և անուշեղենի սեղանի շուրջ:

ԱՆԱՀԻՏ ՏՈՒՍԱՆԵՖՅԱՆ

ՄՈՍԿՎԱ

Մեծ թատրոնի տնօրեն Վլադիմիր Կոկոնինը ազատվել է պաշտոնից

Մարտի 10-ին Մոսկվայի Մեծ թատրոնում՝ տեղի ունեցավ մի աներևակայելի բան. ձախողվեց «Ռոմեո և Ջուլիետ» ներքական ներկայացումը: Նման դեպք փառաբանված Մեծ թատրոնի պատմության մեջ չէր եղել:

Բալետի մի խումբ արտիստներ, ներողություն խնդրելով հանդիսականներից, հայտարարեցին, որ ներկայացումը հետաձգվում է, և որ իրենք ճարահատյալ են դիմել այդ քայլին:

Այս օրերին Ռուսաստանի արվեստի աշխարհում կրքերը բորբոքված են, փոխադարձ մեղադրանքները հաջորդում են իրար: Բայց արդեն իսկ պարզ է մի բան. Ռուսաստանի գլխավոր և առավել հանրահայտ թատրոնը հայտնվել է անդունդի եզրին: Անցյալ տարվա աշնանը «Ազգն» արդեն գրել էր Մեծ թատրոնում տիրող խառնաշփոթ կացության մասին: Իսկ մարտի 10-ի խայտառակ իրադարձությանը նախորդել էր գլխավոր բալետմայստեր Յուրի Գրիգորովիչի պաշտոնաթողությունը, որը համընկավ Մեծ թատրոնում նրա աշխատանքի 30-ամյակին և կայծ դարձավ խառնակի համար:

Դեռ անցյալ տարվա հունիսին «Կուլտուրա» թերթում տպագրվել էր թատրոնի գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Կոկոնինի հոդվածը, որտեղ նա հայտարարում է, թե կարող է յոլա գնալ առանց գլխավոր մասնագետի: Ի պատասխան գլխավոր դիրիժոր Ա. Լազարևը նույն թերթում հոդված հրապարակեց տնօրենի

անբանիմացության մասին: Հոկտեմբերին ստեղծագործական կոլեկտիվի ժողովներում գլխավոր տնօրենի հետ հանդիպման պահանջ արտահայտվեց: Վերջինս համառորեն հրաժարվում է հանդիպումից: Դրա հետևանքով անվստահությունը տնօրենի հանդեպ: Կառավարությանն ուղղված նամակներն էլ անպատասխան մնացին: Իսկ արդեն այս տարվա մարտի սկզբներին կոլեկտիվը մամուլով տեղեկացավ, որ գայթնաբար Մեծ թատրոնի տնօրեն և գեղարվեստական ղեկավար է նշանակվել հայտնի պարող Վլադիմիր Վասիլևը, իսկ Վ. Կոկոնինը լինելու է գործադիր տնօրեն: Դա արդեն լցրեց համբերության բաժակը:

Մշակույթի նախարար Եվգենի Սիդորովի կարծիքով, Մեծ թատրոնի փլուզման վիճակին հասցրած Վ. Կոկոնինի հեռացման դեպքում միայն թատրոնում կարող է վերականգնվել առողջ մթնոլորտ: Այս առիթով Սիդորովը նամակներով արդեն դիմել է նախագահ Ելցինին և վարչապետ Չեռնոմիրդինին:

Երեկ, մեկ այլ BBC-ի հաղորդմամբ, նախագահ Ելցինը թատրոնի գլխավոր տնօրեն Վլադիմիր Կոկոնինին ազատել է աշխատանքից և այդ պաշտոնը վերացրել ընդհանրապես:

Գ. Ք.

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1. Կաշիկի կաղապարների արտադրության հաստոցներ (Իտալիա)-3 հատ:

2. Գուլպայի արտադրության հաստոցներ 03DC (ՌԴ)-7 հատ:

3. Դիզել գեներատոր 8 կվտ հզորության (ՌԴ)-1 հատ:

Հեռախոս 58-22-43

ԱԶԴԱԳԻՐ

Պարոնյան թատրոն

Այսօր երաժշտական կոմեդիայի թատրոնը կներկայացնի Արամաշոտ Պապայանի «Արևը մեզ հետ» պիեսը: Սկիզբը՝ ժամը 16-ին:

«Այրարատ» կինոթատրոն

Կինոթատրոնի փոքր դահլիճում այսօր և վաղը կցուցադրվի «Անպաշտպան կրքեր» (ԱՄՆ) ֆիլմը: Սկիզբը՝ ժամը 11-ին, 13-ին, 15-ին:

Տեսասրահում կցուցադրվի ամերիկյան «Գնչուական աչքեր» ֆիլմը: Սկիզբը՝ ժամը 12-ին, 14-ին, 16-ին:

Մանկական տեսասրահը կցուցադրի «Ակն ընդ ական» ֆիլմը (ԱՄՆ): Սկիզբը՝ ժամը 12:30-ին, 14:30-ին, 16:30-ին:

Բարեգործական տեսասրահը այսօր առավոտյան՝ 10:30-ին կցուցադրի ամերիկյան մուլտֆիլմ, իսկ վաղը նույն ժամին՝ «Մանկավարժը» ֆիլմը (դերերում՝ Սիլվեստր Ստալոնե և Շարոն Ստոուն):

ՎԱՆԱՁՈՐ

Որքա՞ն են պետական պետական խմբերը

Տնտեսական ու քաղաքական ճգնաժամի ներկա պայմաններում ավելի է կարևորվում մշակույթը՝ ձեռք բերելով կենսական նշանակություն:

Վանաձորի պետական խմբերը ձգտում են ամեն կերպ արդարացնել իրենց ընձեռված վստահությունը, սակայն այդ կոլեկտիվների բնականոն կենսառիթմը պահպանելու համար հաճախ բացակայում են տարրական պայմանները, նյութական անմխիթար վիճակը ստիպում է զիջել դիրքերը:

Հովհ. Աբելյան թատրոնը համեմատաբար ավելի տանելի պայմաններում է, քանզի արժանացել է միջազգային ճանաչման և արտասահմանյան հյուրախաղերն ու փառատոները մեծ լիցք են հաղորդել ստեղծագործական անձնակազմին: Դրա մասին է վկայում նաև էդինբուրգյան հաջողությունը, որից հետո աբելյանցիները հյուրախաղերի բազմաթիվ հրավերներ ստացան:

Թվում է, մշակույթի նախարարության կողմից ֆինանսավորվող թատրոնը վաղուց արդեն նյութական հիմնահարցեր չպետք է ունենար:

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար Վահե Շահվերդյանը, որին միաժամանակ վստահվել է Երևանի թատերական ինստիտուտի ռեկտորի պաշտոնը, այդուհանդերձ, անցած տարի ուժերի գերլարումով է պահպանել դերասանների ստեղծագործական ոգին: Նյութական դժվարությունների պատճառով անցած տարի անավարտ մնացին Դյումայի «Քամելազարդ տիկինը» ստեղծագործության, Թումանյանի «Անուշի», Սունդուկյանի «Պաղի համարի» բեմադրությունները:

Համեմատաբար բարվոք վիճակում է նաև Գր. Հախինյանի անվան ժողովրդական երգի-պարի «Հորովել» խումբը, սակայն մնացածներից նկատելիորեն չի առանձնանում:

Նյութական առավել բարենպաստ պայմանների որոնման հետեւանք էր կոմպոզիտոր, «Հորովելի» գեղարվեստական ղեկավար Ստեփան Ռոստոմի հեռանալը խմբից, շնորհալի մեներգիչ Ստեփան Դալլաքյանի և պարող Սարգիս Չալյանի հեռանալը «Հորովելից» և «Նաիրի» նոր խմբում ընդգրկվելը: Նույն պատճառով մեներգչուհի Նարինե Յիրանյանը համատեղության կարգով աշխատում է երկու խմբերում:

Սոցիալական դժվարությունները, առանձին կատարողների միջև այդ պատճառով ծագած տարաձայնությունները ազդում են պետական խմբերի թե երգացանկի, թե համերգային ծրագրերի որակի վրա:

Կամերային երգչախումբն ու կամերային նվագախումբը համեմատաբար երիտասարդ կոլեկտիվներ են, սակայն արդեն հասցրել են բավականին ճանաչում ձեռք բերել, բարձրացնել իրենց պրոֆեսիոնալ մակարդակը: Ցավոք, կամերային երգչախմբից նույնպես մի քանի կատարող «տաք երկրներ» են մեկնել՝ իրենց ընտանիքների գոյությունը պահպանելու: Հիշյալ խմբերը ֆինանսավորվում են քաղգործկոմի կողմից, իսկ պետական տիկնիկային թատրոնը, որը վերջերս դարձավ մեկ տարեկան, գոյատևում է ինքնաֆինանսավորմամբ:

Ստեղծագործական նիշյալ խմբերը մեծ ուշադրություն են պահանջում:

Անկասկած է, որ թե հանրապետական և թե տեղական բյուջեները ի վիճակի չեն շռայլություններ անել: Այդուհանդերձ, արժե նշել, որ պետական խմբերի նույն կարգի կատարողները Վանաձորում տասնապատիկ ավելի ցածր աշխատավարձ են ստանում, քան Երևանում:

Այդ ահռելի տարբերությունը մեկ անգամ ևս հաստատում է մայրաքաղաքի վաղուց ի վեր արմատացած քմահաճական վերաբերմունքը գավառի նկատմամբ: Դա նկատվում է նաև գրականության, կերպարվեստի և այլ բնագավառներում, որը խոսակցության առանձին նյութ է:

Տարբեր խմբերի գեղարվեստական ղեկավարների հետ զրույցներից պարզվում է, որ նրանց մասնակցությամբ կայացած համերգների 90 տոկոսը բարեգործական են: Նման պայմաններում անօրինակ ինքնանվիրմամբ ու պատվախնդրությամբ գոյատևող խմբերի «պետական» ձևակերպումը արդյոք խորհրդանշական բնույթ է կրում:

Արվեստի նվիրյալը պետք է գնահատվի ըստ արժանվույն:

Թվում է, այս պայմաններում ավելորդ է մտածել նոր խմբերի ստեղծման մասին: Սակայն, քաղգործկոմի մշակույթի բաժնի աջակցությամբ վերջերս կազմավորվել և իրենց առաջին համերգներն են տվել պետական փողային գործիքային խումբն ու լարային քառյակը:

Մնում է հուսալ, որ հանրապետության բարձրագույն պաշտոնյաները, ովքեր գոնե անմիջականորեն կապված են մշակույթի հետ, անկախ նրանից, թե այժմ ո՞ր բնագավառն են ղեկավարում, կմտահոգվեն Վանաձորի պետական խմբերի ճակատագրով: Այդ դեպքում գավառականները գոնե մշտապես չզգան խորթ զավակի տհաճ զգացողությունը:

Արցախը Հայաստանի անբաժանելի մասը համարելով, գոնե հանրապետության անբաժանելի մասը համարենք նաև Վանաձո՞րը:

ՍԱՄՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գրական մրցանակ երկու գրողի

Էլիզ Գալուստյան Այվազյան գրական մրցույթի հանձնաժողովը (անդամներ՝ տիկ. Զիլդա Գալֆայան Փանոսյան, պր. Մովսես Պչաքչյան և պր. Նազարեթ Թոփալյան) քննելով 1994-95-ին ներկայացված գրքերը, միաձայն որոշել է առաջին մրցանակ հատկացնել բեյրութաբնակ տիկին Սեդա Ծաղիկյան-Դ. միրճյանի «Սփյուռքահայ արդի գրականություն» հատորին և բեյրութաբնակ պրն. Աբրահամ Ալիխյանի «Ծղրիդը» բանաստեղծությունների գրքին: Մրցանակակիրներից յուրաքանչյուրը ստանալու է 1500-ական ֆրանկ, տեղեկացնում է «Յառաջ» օրաթերթը՝ իր փետրվարյան համարներից մեկում:

«Հին աստվածները» Պոլսում

Պոլսի Գարակյոզյան Սանուց միության սրահում փետրվարի 10-ին ներկայացվել է Լեւոն Շանթի «Հին աստվածները»՝ Արտո Պերթերյանի բեմադրությամբ: Այս ներկայացումը հիշատակելի է նկատվել Պոլսի հայ թատերական պատմության տարեգրության մեջ: Բեմադրությունն ու խաղարկությունը մեծ գնահատանքի են արժանացել տեղական մամուլում, տեղեկացնում է «Յառաջը» մարտի 1-ի՝ իր համարում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **Մարզական**

ՍՓՅՈՒՌՔ

Արսլանյանը եւ Իդալգոն հեծանվորդներ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՇԱԿՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Հայաստանի ֆուտբոլային ավախարհն արդեն յավ է ճանաչում ֆրանսահայ Ալբեր Արսլանյանին, որին է պատկանում Մարսելից 30 կմ հեռավորության վրա գտնվող Էքս ան Պրովանսի մարզական համալիրը, որը եւրոպայում լավագույնն է։ Մարզասերները եւսի հիշում են, որ անցյալ տարի Բելգիայի հավաքականի հետ Եվրոպայի առաջնության այստեղ էլ օգտակար լինել Հայաստանի հավաքականին։

Վերջերս «Էկիպ մագազին» ֆրանսիական հանրահայտ մարզական շաբաթաթերթը տպագրեց Ալբեր Արսլանյանի նկարը Ֆրանսիայի հավաքականի նախկին մարզիչ Միշել Իդալգոյի եւ անվանի հեծանվորդ Լորան Ֆինյոնի (որը բազմիցս հաղթել է «Տուր դե Ֆրանսի» բազմօրյա հեծանվավազքերում) հետ։ Ի դեպ, Միշել Իդալգոն մեր

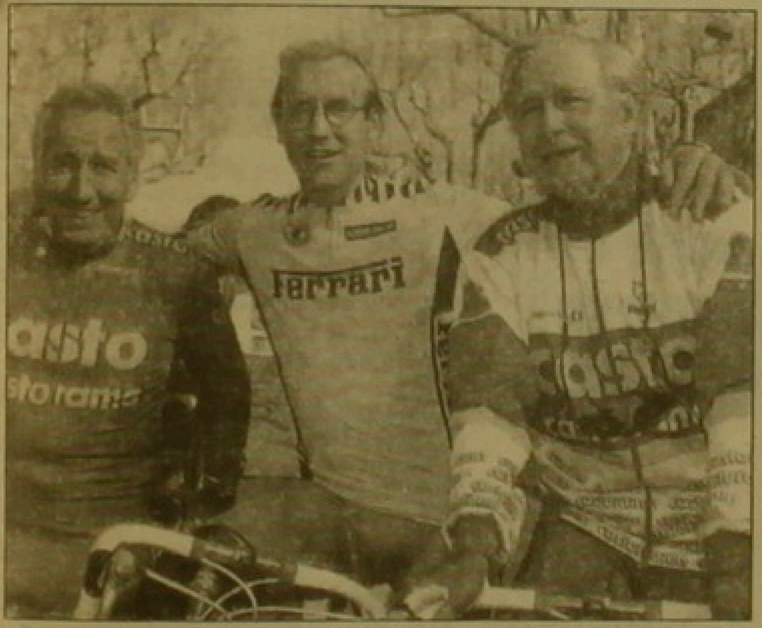

Ալբեր Արսլանյանը, Լորան Ֆինյոնը եւ Միշել Իդալգոն

առաջին խաղից առաջ Հայաստանի հավաքականը Ալբեր Արսլանյանի հրավերով 10 օր ուսումնամարզական վարժեր հավաք անցկացրեց «Դոմեն դը Տուրնո» անունը կրող մարզահամալիրում։

Արսլանյանը եւ իր բարեկամները կինը դարձել են Հայաստանի ազգային հավաքականի բարեկամները եւ մոլի երկրպագուները։ Ալբերը ներկա է գտնվել Բելգիայի ու Կիպրոսի հավաքականների հետ Հայաստանի թիմի բոլոր երեք խաղերին, իսկ կինն այցելել է Բրյուսելի եւ Երեւանի խաղերին։ Ալբեր Արսլանյանը պատրաստակամություն է հայտնել հայրենակցի լավագույն բարեկամներից մեկն է։ Նա առիթը բաց չի թողնում ամեն անգամ իր հանգիստն անցկացնել Ալբեր Արսլանյանի մարզախմբում։ Իսկ անցյալ տարի, երբ Հայաստանի հավաքականը հյուրընկալվում էր «Դոմեն դը Տուրնոյում», Իդալգոն այդտեղ սեմինար պարապմունքներ էր կազմակերպել ֆուտբոլի մասնագետների համար եւ արժեքավոր խորհուրդներ տվեց նաեւ Հայաստանի հավաքականին։

Ալբեր Արսլանյանը, Միշել Իդալգոն եւ Լորան Ֆինյոնն Էքս ան Պրովանսում մասնակցում էին հեծանվավազքի մի մրցաշարի

ԽՃԱՆԿԱՐ

Կամսկի-Անանդ՝ 3-3

Լաս Պալմասում շարունակվող դրա ֆեսիոնալ շախմատիստների աշխարհի առաջնության հավակնորդների Կամսկի-Անանդ եզրափակիչ մրցախաղի 6 րդ պարտիան նույնպես խաղաղ ելք ունեցավ։ Հաշիվը շարունակում է մնալ հավասար՝ 3-3։ Տեղեկացնենք, որ մրցախաղը բաղկացած է 12 պարտիա յից։ հաղթող կդառնա նա, ով առաջինը կվաստակի 6,5 միավոր։ Հաջողության հասած շախմատիստը ծեռնոց կնետի աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովին։

Էյդելին «Բենֆիկայում»

Ըստ պորտուգալական մարզական թեր թի, Մարսելի «Օլիմպիկի» նախկին խաղացող ժան ժակ էյդելին, որը տխ րահռչակ համբավ է ձեռք բերել «Վա լանսիեն»-«Օլիմպիկ» խաղի հետ կապված սկանդալի առթիվ եւ զրկվել էր Ֆրանսիայում խաղալու իրավունքից, մեկ տարվա (1995-1996) պայմանագիր է ստորագրել Լիսաբոնի «Բեն ֆիկա» թիմի հետ։ էյդելին մարզվել էր «Բենֆիկայի» մարզադաշտում եւ, ըստ պորտուգալական թերթի, թիմի մարզիչ Արթուր Ջորջը հավանել էր նրա խաղը։

Ամենակաշառված ֆուտբոլը

Մալայզիայի ֆուտբոլն աշխարհում «ամենածախվածն է»։ 80 ֆուտբո լիստներ գնահ ուակազրկվել են երկ րի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի կողմից։ 126 այլ խաղացողներ բանտարկված են կաշառակերության մեղադրանքով։ Նրանցից 47-ը խոստովանել են, որ խո շոր գումարներ են վերցրել։

Պեսռոլյանի հաջող խաղը Թուրքիայում

Անկարայում տեղի ունեցած բանակա յինների ֆուտբոլի աշխարհի առաջնու թյան ընտրական խաղում Ֆրանսիայի հավաքականը 2-1 հաշվով հաղթեց Թուրքիայի թիմին, որը ստիպված հրա ժեշտ տվեց մրցաշարին։ Վճռական գո լը 90-րդ րոպեին խփեց «Կաննի» հա յազգի խաղացող Պասկալ Պեսռոլյա նը։ Ֆրանսիայի բանակայինների հա վաքականը իրավունք ստացավ մաս նակցել Հռոմում կայանալիք աշխար հի առաջնության եզրափակիչ փուլի խաղերին։

ՇԱԽՄԱՏ

Հակոբյանը վերջապես հաղթեց

Այո, Վլադիմիր Հակոբյանին Լինարեսի մրցաշարում կրած ցավալի պարտություններից հետո վերջապես հաջողվեց տանել առաջին հաղթանակը։ Նա սեւերով պարտություն մատնեց ֆրանսիացի երիտասարդ շախմատային աստղ Ժոել Լոթյեին։ Ափսոս, որ դա տեղի ունեցավ մրցաշարի միայն նախավերջին տուրում։ Այս հաղթանակը Վլադիմիրին հնարավորություն տվեց 4 միավորով հասնել Լոթյեին, այսինքն դադարեց կասարել աղյուսակի միանձնյա վերջնադահի վտար պարտականությունը։ Աղյուսակն այժմ գլխավորում է Իվանչուկը, որը Տիվյակովին հաղթելուց հետո 12 հնարավորից ունի 9 միավոր։ Առաջատարից կես միավորով է ետ մնում Կարպովը, որը ոչ ոքի խաղաց Լյուբոևիչի հետ։ Օրվա մյուս հանդիպումներում Թոփալովը հաղթեց Դրեևին, Սոկոլովի Իլեսկասին, հաշտություն կնքեցին Բելյավսկին ու Շիրովը, Խալիֆմանն ու Շորթը։ Հակոբյանին, փաստորեն, վիճակված է լուծել մրցաշարի հաղթողի հարցը, քանի որ վերջին տուրում սպիտակներով խաղալու է Իվանչուկի հետ։ Մյուս կարեւոր խաղում Կարպովը հանդիպում է Իլեսկասի հետ։

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆուտբոլային կարեւոր օգնություն Միացյալ Նահանգներից

Գաղտնիք չէ, որ մեր ֆուտբոլային թիմերը մարզական հանդերձանքի, հատկապես գնդակների խիստ կարիք ունեն։ Եւ ահա, ինչպես տեղեկացրեց Հայաստանի Ազգային օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր քարտուղար Հարություն Յավրյանը, մեր հայրենակից Նյույորքի բժիշկ Հարություն Նալբանդյանը Հայաստանի ԱՕԿ-ին հատկացրել է 180 բարձորակ ֆուտբոլային գնդակներ, որոնք Հայաստան են ուղարկվել Հայ օգնության ֆոնդի միջոցով։ «Այս հիանալի նախաձեռնությունը հուսանք լայն արձագանք կգտնի սփյուռքահայ այլ համայնքներում։ 1996 թ. Ատլանտայում կայանալիք օլիմպիական խաղերից առաջ նման օգնությունները անգնահատելի կլինեն մեր մարզիկ մարզուհիների համար։ Հավաստիացնում եմ, որ պարոն Հարություն Նալբանդյանի ուղարկած ամեն մի գնդակ կգտնի իր ամենաարժանի հասցեատիրոջը», ասաց Հարություն Յավրյանը։

Տեղեկացնենք, որ Հարություն Նալբանդյանը 1973 թվականին Հայաստանից արտագաղթել է ԱՄՆ եւ այսօր Նյու Յորքի ճանաչված բժիշկներից մեկն է։ Ուշագրավ է, որ նա ժամանակին խաղացել է Հայաստանի բասկետբոլի հավաքականում։

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Հյուրընկալվողների առավելությամբ

Ֆուտբոլի Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի 4-րդ առաջնության 2-րդ տուրի առաջին երկու հանդիպումներում հաջողությունն ուղեկցեց հյուրընկալվողներին։ «Երազանք» թիմը սեփական հարկի տակ հանդիպումները որոշել է անցկացնել Կապանում։ Այստեղ նա իր ուժերը չափեց Արարատի «Ցեմենտի» հետ։ Հյուրերը հաղթեցին 3-0 հաշվով։

Գորիսում տեղի ունեցած «Զանգեզուր»-«Ազնավուր» մրցավեճն անցավ լարված պայքարում եւ նույնպես ավարտվեց հյուրերի՝ նոյեմբերյանցիների հաղթանակով (2-1)։

Միայն հանրապետության չեմպիոն Գյումրիի «Շիրակին» հաջողվեց սեփական հարկի տակ առավելության հասնել ՀՄՄ-ի նկատմամբ։ «Շիրակն» առաջին անգամ հանդես եկավ ոչ թե Արագածում, այլ Գյումրիում։ Դաշտի տերերի առավելությունն ակնհայտ էր։ 16-րդ րոպեին հաշիվը բացեց Գագիկ Մարգարյանը։ Հետո երկու անգամ՝ 32 եւ 58-րդ րոպեներին հաջողության հասավ Գրիգոր Գրիգորյանը։ Հանդիպումը վերջակետ դրեց Նիկոլայ Եփրանոսյանը։ «Շիրակը» խոշոր հաշվով երկրորդ հաղթանակը տարավ՝ 4-0։

Այսօր տեղի կունենա եւս երեք հանդիպում.

«Արագած»-«Վան»
ՀՄԸՄ-«Կոտայք»
«Բանանց»-«Արարատ»

Նրանց, ովքեր ցանկություն ունեն դիտել այս հանդիպումներից որեւէ մեկը, տեղեկացնենք, որ բոլոր խաղերն էլ սկսվելու են ժամը 15-ին։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի ճարտար ազգային ֆեդերացիան 1995 թվի ճարտար կարճ (դասի) չափից աշխարհի Մոնտե Կառլոյի առաջնությանը մասնակից թիմ կազմելու համար Երեւանի Նարիի «Օթեռնակ» տուրբազայում մարտի 25-ից անցկացնելու է վեց նախնական մրցափուլեր, յուրաքանչյուրը առանձին մասնակցի համար 10000 դրամ մուտքավճարով՝ կանխիկ կամ փոխանցումով։ Մրցաշարերում առաջին հինգ տեղեր գրաված մարզիկները եզրափակիչ փուլում կորոշեն Հայաստանի թիմի առնվազն 6 անդամին։

Մասնակիցների գրանցումը Երեւանի Շախմատի տանը մինչեւ մարտի 24-ը ժամը 11-ից 18-ը։
Մասնակիցների թիվն անսահմանափակ է։
Հովանավորները փոխանցումը կարող են կատարել ԲԱԸ «ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ» կոդ 759, հաշիվ 700208 ՀՆԱՅԻ-ին։

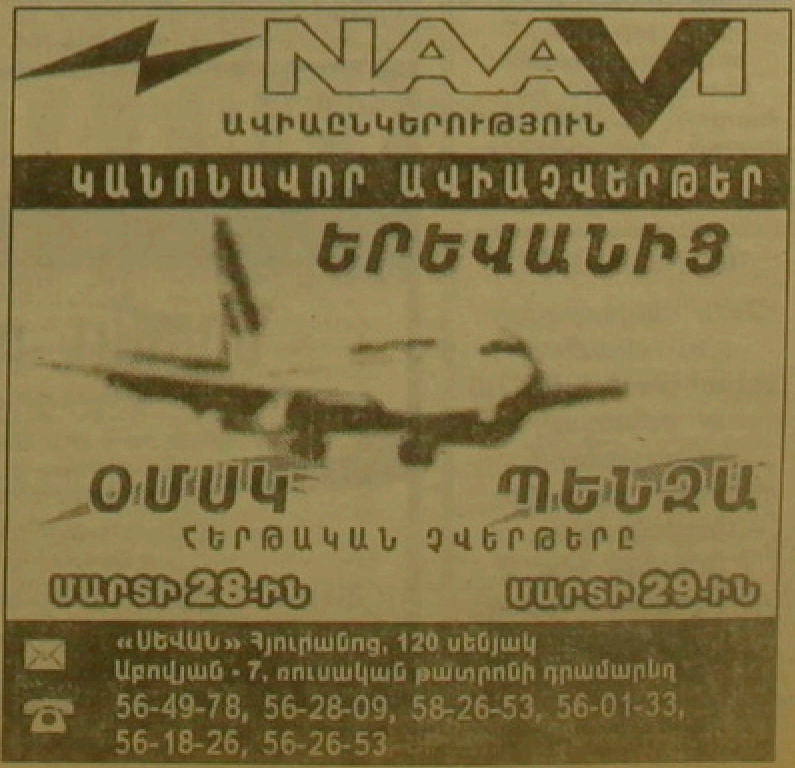

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Գեղասահքի ոչ բոլոր զույգերն են իրար հետ ամուսնանում

Վերջերս մենք գրել էինք երեւանցի գեղասահորդ Տիգրան Առաքելյանի մասին, ում ընկերակցելով նա պրոնոյի Նոնա Նոյինովայի հետ, Հայաստանի դրոշի ներքո մասնակցեց Շտուտգարտում տեղի ունեցած Եվրոպայի առաջնությանը։ Այդ հոդվածում նշել էինք, որ սովորաբար գեղասահքի զույգերն ամուսնանում են իրար հետ։ Եւ ահա այդ միտքը հերքել էր Ֆրանսիայի մեր բարեկամ Գրիգոր Ամիրզայանին, որը ուսումնասիրություններ կատարելով եկել է այն եզրակացության, որ գեղասահքի ոչ բոլոր զույգերն են ամուսնանում իրար հետ։ Ընթերցողների ուշադրությանն ենք ներկայացնում նրա կողմից կազմված ուշագրավ ցանկը։

Լյուդմիլա Բելոուսովա-Օլեգ Պրոտոպոպով ամուսնացած են իրար հետ։

Իրինա Ռոդնինա-Ալեքսանդր Զայցեւ ամուսնացել են իրար հետ, հետո ամուսնալուծվել։

Նատալյա Լինիչուկ-Գենադի Կարպոնոսով ամուսնացած են իրար հետ։

Ելենա Վալովա-Օլեգ Վասիլեւ ամուսնացել են իրար հետ, հետո ամուսնալուծվել։

Մարինա Կլիմովա-Սերգեյ Պոնոմարենկո ամուսնացած են իրար հետ։

Մայա Ուսովա-Ալեքսանդր Ժուլին ամուսնացել են իրար հետ, ամուսնալուծվել, բայց շարունակում են հանդես գալ միասին։

Ջեյն Թորվիլ-Քրիստոֆեր Դին ազատ են առանձին։

Պոլ եւ Իզաբել Դյուշեններ քույր եւ եղբայր են։ Իզաբելն ամուսնացավ Քրիստոֆեր Դինի հետ եւ ամուսնալուծվեց, իսկ Պոլը մինչեւ այժմ մնում է ազատ։

Ջեննի Մեեռ-Տոդ Սանդ ԱՄՆ-ի չեմպիոններ, որոնք Լիլեհամերի օլիմպիական խաղերում իրար հետ նշանվեցին եւ առաջիկա հուլիսին կամուսնանան։

Սուսաննա Ռախամո-Պետրի Կոկկո ֆիննական այս զույգը, որը վերջերս նվաճել է Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը, ամուսնացած չէ։

Օքսանա Գրիշչուկ-Եվգենի Պլատով ազատ են իրարից առանձին։

Նատալյա Միշկուտյոնոկ-Արթուր Դմիտրիեւ Արթուրն ամուսնացած է, Նատալյան ոչ։

Նախկինում Խորհրդային Միության ընկերները եւ հայրենիքում էին մարզական զույգերի ամուսնությունը, որոնք պատասխանում էր հաջող ելույթներին։ Այսօր աշխարհը փոխվել է։

ԱԶԳ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Թուրքերը կրկին խոսում են Ղարաբաղի եւ Զանգեզուրի փոխանակման մասին

Որքան մոտենում է ադրբեջանական նավթի արեւմուտք հասցնող նավթամուղի վերջնական երթուղին ընտրելու պահը, այնքան ավելի հաճախակի են դառնում ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ առաջարկները։ Այսպես, Թուրքիայի նախկին վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը վերջերս հայտարարել է, թե Մ. Նահանգները ճնշում է գործադրում Թուրքիայի վրա, ստիպելով զիջումներ անել Հայաստանին եւ բացել վերջինիս օդային սահմանը, ինչը, նրա կարծիքով, հնարավորություն կտա Հայաստան տեղափոխել զենք եւ զինամթերք, ինչը իր հերթին կվնասի Ադրբեջանին։ Նախկին վարչապետն այն կարծիքն է հայտնել, թե Թուրքիան պետք է նախաձեռնի, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը «արդարացի» բաժանեն հողերը։ Այլ կերպ ասած, Ղարաբաղի մի մասը պետք է փոխանակվի Զանգեզուրի հետ, որից հետո Թուրքիան ուղղակիորեն կկապվի Միջին Ասիայի հետ, իսկ Արեւմուտքին այնքան հուզող նավթամուղը կանցնի ադրբեջանական Զանգեզուրով։

Մնում է ավելացնել, որ այս ծրագրի իրականացման դեպքում երկնքից կընկնի երեք խնձոր. մեկը Բյուլենթ Էջեւիթին, մեկը ադրբեջանական նավթային ընկերությանը, մեկը Զանգեզուրի առաջիկա նահանգապետին (հավանաբար «Բրիտիշ պետրոլեում»)։ Իհարկե, առաջարկված տարբերակն այժմ չի ընկալվում լրջությամբ։ Ավելին, այնքան անորոշ է, որ կասկածի տակ է դնում առաջարկողի մտածելու ընդունակությունները կամ առնվազն տարրական գիտելիքները աշխարհում տիրող ներկա կացության վերաբերյալ։ Եւ չարժե նույնիսկ խոսել այն մասին, որ չի կարելի երկու հայկական տարածք «փոխանակել» միմյանց հետ. դա առնվազն ծիծաղելի է։ Պարզապես կցանկանայինք անել եւս մի քանի առաջարկ վստահ, որ արդյունքները կլինեն նույնքան հուսալի, իրականացումը նույնքան հեշտ։ Այսպես, առաջարկում ենք Ադրբեջանի նավթաբեր տարածքները փոխանակել Նախիջեւանի հետ (նավթաբեր տարածքները Հայաստանին, Նախիջեւանը Ադրբեջանին, կամ հակառակը). Թուրքիայի տարածքում ստեղծել քրդական պետություն մինչեւ Միջերկրական ծով, որից հետո նավթն առանց դժվարության Հայաստանի եւ քրդական պետության տարածքով կհասնի Միջերկրական ծով։ Գոհ կլինեն եւ հայերը, եւ քրդերը, եւ ադրբեջանցիները, եւ Արեւմուտքը։ Տարբերակ երկրորդ. Թուրքիայի Կարսի, Էրզրումի եւ Տրապիզոնի վիլայեթները փոխանակել նախկին ադրբեջանաբնակ Քյարքի գյուղի հետ, իսկ Բոսֆորի եւ Դարդանելի նեղուցներին տալ մարդասիրական միջանցքի կարգավիճակ, ինչը հնարավորություն կտա նավթն անարգել հասցնել Արեւմուտք։ Մի խոսքով, առաջարկներ կարելի է միշտ էլ գտնել, մանավանդ, որ Հայաստանում դրա համար նախկին բարձրաստիճան պաշտոնյաների պակաս չի զգացվի։ Եւ երբ Թուրքիան ցանկանում է միջնորդել, որ Հայաստանն ու Ադրբեջանը բաժանեն հողերը, ապա ինչո՞ւ այդ դեպքում Հայաստանն էլ չմիջնորդի, ասենք, Թուրքիայի եւ Կիպրոսի միջեւ հողերի արդարացի բաժանման խնդրում։ Սկզբունքի հարց է։

Ա. Ի.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հակոբ Պարոնյանի անվան կոմեդիայի թատրոնում մարտի 19-ին «Հայք» համույթը կներկայացնի նոր «ՔԱՇԻԼ ՈՉԻՆԵՐ» շոուն։

Ծրագրում երգ-երաժշտություն, հումոր, յոգ։ Տոմսերը վաճառվում են թատրոնի տոմսարկղում եւ մետրոպոլիտենի տարածքում։ Սկիզբը ժամը 14-ին։

Հեռախոսներ՝ 58.01.01, 47.25.75, 42.70.85

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մատչելի գնով սեփականացված խանութ (120 քմ)։ Դիմել՝ Դավիթ Բեկի փողոց, հեռ.՝ 531773, 531017

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Չորս սենյականոց տուն տնամերձ հողամասով (200 քմ) եւ օժանդակ կառույցներով։ Դիմել՝ Քանաքեռ, Կամոյի փող., 1 նրբանցք թիվ 2 (անմիջապես Քանաքեռի սկիզբը), Հեռ.՝ 285873

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիաձեռնարկությունը

(«Հայկական ավիաուղիներ» ավիաընկերության պետական դուստր ձեռնարկություն)

ЯК - 40 ինքնաթիռով կատարում է կանոնավոր չվերթեր Երեւանից («Էրեբունի» օդանավակայանից) Սոչի, Ստավրոպոլ, Վոլգոգրադ, Անապա, Մախաչկալա, Վլադիկավկազ, Բաթում, Նալչիկ։

Հեռ՝ 486-941, 484-761

Դուք կարող եք պատվիրել ЯК - 40, որը Ձեզ եւ Ձեր բեռները կհասցնի ԱՊՀ-ի եւ արտասահմանյան ցանկացած երկիր։

«ԱՐԱՐԱՏ» ավիաձեռնարկության МИ - 8 ուղղաթիռներով Դուք կարող եք իրականացնել՝

- ուղեւորների եւ ուղեբեռների փոխադրում
- բեռների եւ փոստի փոխադրում
- բժշկական օգնություն
- բարձր լարվածության հաղորդալարերի, կապի գծերի, գազատարի, նավթամուղի, գետերի, ջրանցքների, ավտոմայրուղիների հետազոտում եւ պարեկություն
- արշավների, երկրաբանական աշխատանքների սպասարկում
- Հայաստանի սահմաններում էքսկուրսիոն թռիչքներ
- գետերի, ջրանցքների, ավտոմայրուղիների հետազոտում եւ պարեկություն
- արշավների, երկրաբանական աշխատանքների սպասարկում

Ավիաձեռնարկության թռիչքային անձնակազմը ունի Լեռնային Ղարաբաղում ծայրահեղ իրավիճակներում աշխատելու բազմամյա փորձ, իսկ ավիասպասարկման գները զգալիորեն ցածր են շուկայականից

Երեւան, Արշակունյաց պ.135, օդանավակայան «Էրեբունի»
Հեռ՝ 486-941, 484-761 Ֆաքս՝ 448-987

SARTARABAD Co. LTD

«ՍԱՐԴԱՐԱՊԱՏ» ՍՊԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

ԵՐԵՎԱՆ-ԲԵՅՐՈՒԹ

7 ՕՐՎԱ ԳՐԱՎՈՐ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

14 ՕՐՎԱ ԳՐԱՎՈՐ ՃԱՄՓՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

3 աստղանի հյուրանոց

Անհատական վիզաների եւ այլ փաստաթղթերի ձեւակերպում եւ հաստատում Մոսկվայում։

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 327 սենյակ։ Հեռ. 565575

A STYLE

ԵՎԱ

«ԵՎԱ» ուսումնական կենտրոնը հրավիրում է Ձեզ 15-25-ամյա դասընթացների հետեւյալ մասնագիտությունների գծով

- Համակարգչային ուսուցում IBM PC համակարգիչների վրա՝ հետեւյալ բաժիններում
  - օպերատորական գործ (MS DOS, NORTON, WINDOWS, տեքստային եւ գրաֆիկական խմբագրիչներ)
  - տվյալների բազաներ
  - ծրագրավորման լեզուներ
- անգլերեն լեզու
- բանկային գործ եւ համակարգիչների կիրառումը բանկերում
- հաշվապահության եւ համակարգիչների կիրառումը հաշվապահության մեջ
- կոսմետիկա եւ էպիլյացիա
- մերսում (մասսաժ)

Ավարտողներին տրվում են վկայականներ (սերտիֆիկատ) հայերեն, ռուսերեն եւ անգլերեն լեզուներով։

Ընդունելությունը՝ ամեն օր, ժ. 13.00-ից 16.00-ը, բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից։

Դիմել՝ Սարյան 4 (Մ. Սարյանի տուն-թանգարանի դիմաց)
Հեռ. 58-21-22 (ժ. 13.00-ից 16.00-ը) եւ 58-58-71 (շուրջօրյա)։

GIA

Հայաստանի Հանրապետություն
Հայկական միջմասնագիտական
խմբավորում՝ GIA (Ֆրանսիա)՝
Հայաստանի ներկայացուցչություն

Հրավիրում ենք աշխատանքի

- Ֆրանսերենից, հայերենից եւ ռուսերենից կատարելապես տիրապետող թարգմանիչ (գրավոր եւ բանավոր)։
- Համակարգչին տիրապետող մասնագետ՝ տեքստային եւ գրաֆիկական խմբագրերի (WORD, EXCEL ծրագրերի եւ ֆրանսերենի իմացությամբ)։

Դիմել GIA-ի գրասենյակ ինքնակենսագրությամբ (CV), ամեն օր, ժամը 18.00-19.00 (բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից)։

Հասցեն՝ Երեւան-19, Մարշալ Բաղրամյան 17, Ճարտարապետի տուն։ Հեռ. 58 74 40

COMPANY

«ԱՅՍԲԵՐԳ» ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է բեռների ավիափոխադրում

ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՎԱ

(ԻԼ-76ՏԴ ինքնաթիռով, Չկալովսկի օդանավակայան)

- Մատչելի գներ
- Վճարումը՝ ցանկացած ձեւով
- Կանոնավոր չվերթներ
- Բեռնման ժամանակը՝ 6 ժամ

Հնարավոր է հումքի, սարքավորումների, նավթամթերքների, արդյունաբերական ապրանքների պայմանագրային առաքում ԱՊՀ եւ արտասահմանյան երկրներից

Հատուկ առաջարկ

Սանտեխնիկայի կոմպլեկտներ Պրահայից։

Ցանկացած չափսի եւ մակնիշի էլեկտրոդներ երեւանյան պահեստներից։ Հնարավոր է հատուկ էլեկտրոդների առաքում ըստ պատվերի։

Հանրապետության հր., Միությունների տուն, 3-րդ հարկ, սեն. 32

☎ 520531, 560633, 565095

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1800 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 17. 03. 1995 Գինը՝ 40 դրամ

digitised by A.R.A.R.@